

GLAS NARODA

(Slovenic Daily) Owned and published by the SLOVENIC PUBLISHING CO. (a corporation) FRANK SAKNER, President. LOUIS BENEDEK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers: 82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanada \$3.00, pol leta 1.50, celo leto za mesto New York 4.00, pol leta za mesto New York 2.00, Evropo za vse leto 4.50, pol leta 2.55, četrtleta 1.70.

GLAS NARODA izhaja vsak dan izveniši nedelji in praznikom. GLAS NARODA (Voice of the People) issued every day except Sundays and Holidays. Subscription yearly \$3.00. Advertisement on agreement.

Dopis brez podpisa in osebnosti ne bo priobčujeno. Denar naj se blagovodno pošilja po Money Order.

Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejmejo bilvaliče naznanj, da hitreje najdemo nastojnika.

Dopisom in pošiljankam naredite ta naslov: GLAS NARODA, 82 Cortlandt St., New York City. Telefon 4687 Cortlandt.

Malo odgovora.

V zadnjem času je začel nek srbski dnevnik v New Yorku obračati posebno pozornost našemu listu ter se obširno baviti z njim. Dasi ni bil pozvan in ne izvaž k temu, vendar bi ne imeli nič proti temu, če bi napadi tega srbskega lista bili vsaj nekoliko utemeljeni. Morali bi biti tudi opravičeni in logični v svojih izjavah.

Tega pa o člankih omenjenega srbskega dnevnika ne moremo trditi, ker so prvi brez repa in glave, drugi pa nedostojni. Tudi so popolnoma neosnovani in nimajo nikake duševne zveze.

V eni številki na primer navajajo nek odstavek iz našega lista, ki odgovarja popolni resnici, ker je povzet po poročilih ameriških časopisov in drugih, ki so na glas kot pošteni in jako verodostojni. Mi ne moremo za to, če vsebina omenjenega odstavka iz našega lista odgovarja resnici.

Človek bi mislil, da bodo ljudje, ki imajo zdrav razum, skušali potem resnico, ki je splošno znana in ki jim ni všeč, pobiti. Toda ne! Prejedo čisto na drugo polje ter pravijo: "da bomo jutri iz njihovih krvavih rok prejeli svojo svobodo (namreč Slovenije) — prvi odkar obstajamo na svetu!"

Torej resnice omenjenega odstavka, čisto navadnega dogodka, kakor jih zabeležujejo časnikarji, ne taje, ker se sami zavajajo, da je res. Pač pa nam povedo, da še nismo bili nikdar svobodni, odkar smo na svetu, kar smo na žalost že sami prej dobro vedeli in večkrat omenili. No — po svobodo pa bomo pač šli v uredništvo omenjenega srbskega dnevnika ter se pošteno dogovorili, kako in kaj... Iz njihovih "krvavih" rok si jo bomo vzeli — in vse bo dobro!

Koliko krvi so oni gospodje prelili za svobodo, nam je naravnost čisto neznan, kolikor nam je pa znano, zelo — zelo malo. Zato je nekaj res značilnega, da se ravno taki ponasajo s svojimi "krvavimi" okami!"

Dalje omenjajo "dobesedno" nek nekakši strokovni list. V to se ne bomo spuščali, ker se nas prav nič ne tiče. Rečemo pa le toliko, da dobro poznamo nemške strokovne vojaške liste in način njihovega pisanja.

V tem namenu pisanja so si vsi vojaški listi vseh držav precej podobni. Kadav se pripravljajo na vojno, jim je svoboda, namreč Slovenije, da zato, da daje vojakom poguma, morda tudi iz drugih vzrokov. Tako so avstrijski listniki pisali, da bodo Srbe v eno tedno pogrnili. Tako so pisali tudi v "strokovnih" listih. No, in ker jih niso, potem pač pišejo zopet, da so se borili proti premoči, itak, ker drugače bi se jih smatralo za slabo vojake.

Dalje se je glasilo v omenjenem srbskem dnevniku, da se naša

ona številna srbska vojska v Črnogoro. Kaj se bo zgodilo s Črnogoro, ne vemo, pač pa si lahko mislimo. Črnogoreci so izgubili Lovčen in to je precej.

Mi se nismo še nikdar rogali srbskemu narodu, niti mu želili pogina. Kar pa smo rekli gled, megalomanije in trdovratnosti srbskih diplomatov, pa ne moremo drugače trditi, ker je to resnica.

Kar pa se tiče svobode in podobnih izrazov, ki jih ljudje tako radi zlorabljajo, pa mislimo, da imamo navsezadnje tudi mi Slovenci kaj o svoji svobodi odločiti. Če misli kdo, da se bomo kdaj potegovali za kako "Veliko" državo ali za kako dinastijo, se pa jako moti. Svobodo pod okriljem kakke države z dedno dinastijo poznamo prav dobro in se je zato bojimo, ker iz dežja pod kap ne maramo. Tudi se bojimo "svobode", ki nam jo hoče kdo usiliti.

Youngstown, Ohio. — Kot delava me najbolj zanimajo delavske razmere, zato pa tudi najraje prebiram dopise iz raznih krajev, ki se tičejo dela. Tukaj se je združilo par mesecev še precej dobro delalo, sedaj smo pa zastavkali. Dne 27. decembra so prvi zastavkali delavci v oddelku za cevni, njim so sledili še drugi oddelki, tako da je stavkalo 4. januarja šest tisoč delavcev Republic Iron & Steel Co. Ti so pričeli zatem tudi prigravarjati delavcem Youngstown Sheet & Tube Co. in tako se je zgodilo, da so tudi oni zastavkali. Delavci Youngstown Sheet & Tube Co., zaposleni pri oddelku za cevi, so vprašali 4. januarja predsednika za večje plačo, nakar jim je rekel, da naj delajo še tri dni, da bo izvedel od družbe vse glode plače. Drugi dan so brez ozira na to zastavkali in še drugih niso pustili na delo. Ta družba ima tovarne tudi v East Youngstownu in v Struthersu, kjer je zaposlenih kakih 30 Slovencev. 7. t. m. so šli tja Strajkarji in niso pustili nikogar na delo. Tako je bilo vsega skupaj na stavki okoli 15.000 ljudi. Po mojem mnenju te stavke ne bi bilo treba, ker sem prepričan, da bi delavci same od sebe več plačale. Strajkarji so napravili veliko škodo. V East Youngstownu je 75 poslopij deloma do tal požganih, deloma pa zelo poškodovanih. Banko so oropali in zažgali, vdrli so v kakih šest saloonov, razbili vse polno sodov in žganje zažgali. Kakih trideset oseb so morali odpeljati v bolnišnico. Škodo računalo nad en milijon dolarjev. Ko so prišli ognjegasei, jim niso pustili gasiti. 8. t. m. je dospelo 19 stotnih milice. Oblasti so zapovedale saloone zapreti in s'ednjice je zavladal mir. Do danes nismo imeli stavkarji še nobene seje in jo menda tudi še tako kmalu ne bomo. Odkar je milica v mestu, se delavci izprehajajo po ulicah, kakor da bi po čem zalovali. Sem naj ne hodi noben rojak, dokler se razmere ne uredi. Ko bo kaj boljše, bom že sporočil. — Janez Čopić.

Dopis.

Youngstown, Ohio. — Kot delava me najbolj zanimajo delavske razmere, zato pa tudi najraje prebiram dopise iz raznih krajev, ki se tičejo dela. Tukaj se je združilo par mesecev še precej dobro delalo, sedaj smo pa zastavkali. Dne 27. decembra so prvi zastavkali delavci v oddelku za cevni, njim so sledili še drugi oddelki, tako da je stavkalo 4. januarja šest tisoč delavcev Republic Iron & Steel Co. Ti so pričeli zatem tudi prigravarjati delavcem Youngstown Sheet & Tube Co. in tako se je zgodilo, da so tudi oni zastavkali. Delavci Youngstown Sheet & Tube Co., zaposleni pri oddelku za cevi, so vprašali 4. januarja predsednika za večje plačo, nakar jim je rekel, da naj delajo še tri dni, da bo izvedel od družbe vse glode plače. Drugi dan so brez ozira na to zastavkali in še drugih niso pustili na delo. Ta družba ima tovarne tudi v East Youngstownu in v Struthersu, kjer je zaposlenih kakih 30 Slovencev. 7. t. m. so šli tja Strajkarji in niso pustili nikogar na delo. Tako je bilo vsega skupaj na stavki okoli 15.000 ljudi. Po mojem mnenju te stavke ne bi bilo treba, ker sem prepričan, da bi delavci same od sebe več plačale. Strajkarji so napravili veliko škodo. V East Youngstownu je 75 poslopij deloma do tal požganih, deloma pa zelo poškodovanih. Banko so oropali in zažgali, vdrli so v kakih šest saloonov, razbili vse polno sodov in žganje zažgali. Kakih trideset oseb so morali odpeljati v bolnišnico. Škodo računalo nad en milijon dolarjev. Ko so prišli ognjegasei, jim niso pustili gasiti. 8. t. m. je dospelo 19 stotnih milice. Oblasti so zapovedale saloone zapreti in s'ednjice je zavladal mir. Do danes nismo imeli stavkarji še nobene seje in jo menda tudi še tako kmalu ne bomo. Odkar je milica v mestu, se delavci izprehajajo po ulicah, kakor da bi po čem zalovali. Sem naj ne hodi noben rojak, dokler se razmere ne uredi. Ko bo kaj boljše, bom že sporočil. — Janez Čopić.

V ruskem Turkestanu.

Spisal dr. Ivan Križič.

(Nadaljevanje.)

O kolesarstvu sem si zapomnil to-le zgodbi: V pristno derevnjo je privozil prvi biciklist in se ustavil sredi vasi kraj vodnjaka, da si odpočije. Mužiki se zberu iz celega sela in ga obkolijo z namenom, da ga vržejo v vodo. Najstarejši stopi pred tuja in ga nagovori: "Ti si čortov (hudčev) sin!" — "Kako to?" meni biciklist. — "Vsekakor prihajáš iz pekla", se je glasil odgovor. — "Vsa človeška vozila so taka, da teče kolo poleg kolesa; zakaj pa pri tebi teče kolo za kolesom?" — "Zato, ker gre na ta način hitreje", se opravičuje kolesar. — "Kako je to mogoče?" se čudi biciklist. — "Poglejte!" zakličje biciklist, sede na kolo in uide. Moj sosed stotnik je bil posebno hud na polje. Dejal mi je, da so njih stražniki ravnotaki lopovi kot oni, ki bi jih morali nadzirati. Očividno je pretiralav. Zopet mi je postregel z anekdoto. Šelil so se Nemes, Anglež in Rus. Nemes pravi: "Naša policija izsledil hudodelca takoj drugi dan po stotniku." Anglež se pobaha: "Naša ga dobi v sobe še isti dan." Rus pa se zasmeje, češ: "Naša policija pa ve za hudodelca in zločin, še predno se izvrši." Ko je stotnik prestopil na prog, ali pa pred hišo. Večji prostor doblo pretoklejo, da nastanejo trda tla, takozvano "gunno"; tod mlatiojo s kratkimi cepci, v novjšem času pa tudi s stroji. Slano spravijo v velikanske kopice, ki stoje kar na polju ali pa krog vasi. Istočasno so kosili tudi oves, ki se mi je zdel zelo nizek.

Vasi je kraj proge prav malo. Velikoraska derevnja potnika razočara. Oddalec se nam zde hiše kot velike slamne kopice. V bližini ugledamo lesena stanovišča s slamnato streho. Hiše stoje v vrsti poleg vasko ceste. Neka posebnost velikoraskih vasi je ta, da krog hiš ni skoraj nič drevja, ne sadnega vrta, ne cvetličnjaka, ne zelnika. Po naših nazorih je taka vas silno pusta, otožna, dolgočasna. Okrog vasi ni ne zelenih trat, ne prijaznih gričev, ne senčnatih gozdičev; vse je gola ravnina tja do skrajnih mej obzora. Če pomislimo, kako dolgo vlada v tej pokrajini zima, se ne bomo čudili brezbriznemu, otožnemu značaju ruskega kmeta. Mnogo prijaznejši so kraji v južni Rusiji, posebno še med Malorusi; tam je dosti drevja in zelenja, pa je tudi prebivalstvo živahnješe.

Pokrajina med Moskvo in Volgo pripada večini onemu delu ruske zemlje, ki je znan kot "černozjom" (črna zemlja); nepregledna, prav malo valovita ravnina, ki jo pokriva debela plast mastne, plodne črne prsti. Na severu, proti Nižnemu Novgorodu, prevladuje še gozd; kolikor bolj pa gremo na jug, tem več je rodovitnega polja. Tod prebivajo pristni Velikorasi. Černozjom je osrčje in žitnica cele Rusije, mužiki pa so stebre vsega carstva.

In vendar — tako pišejo strokovnjaki — poljedelstvo v teh pokrajinah ne napreduje. Rusko agrarno vprašanje; o tem so se pisale že debele knjige, se izdalo že mnogo postav. Vsako novo ministrstvo obeta, da hoče zemljo pravilno razdeliti in izdatno popirati poljedelstvo. Kmetje tožijo, da imajo premalo zemlje; dokazalo se jim je pa, da je imajo še preveč in jako rodovitnega polja, le obdelavati ga ne znajo, oziroma nočejo. Gnoje njive premalo ali pa jih sploh ne gnoje; ker reže premalo živine, gnoja tudi hudo primanjkuje; o umetnih gnojilih nimajo pojma. Plug je preveč preprost; lesen kol z železno ostjo se plitvo pogreza v prst. Drugod zrahljajo zemljo s tem, da nekako brano parkrat potegnejo po njivi. Ni čuda, če zemlja opeša, kmet pa zdihuje: "Imam premajhno in preslabo polje." Preveč kmečkega ljudstva sili v tovarne ali pa se izseljuje v Sibirjo.

Ni droma, da je škodovala in še škoduje ruskemu poljedelstvu, okolnost, da kmet navadno nima lastnega posestva; večina zemlje je skupna občinska last. Občina (znanj "mir") razdeli polje v majhne parcele, ki jih da kmetom v najem. Po nekaj letih se zemlja deli znova; mužik dobi njive, ki jih je prej obdeloval njegov sosed. Kjer pa polje ni zasebna last, bo vsakdo skušal s kolikor mogoče majhnimi stroški in še manjšim trudom izčrpati rodovitno prst. "Za menoj potop!" si misli mužik. Leta 1906. so izdali novo postavbo glede občinskih posestev. Kmet se more — pod ugodnimi pogoji — "odkupiti"; vendar pa odkupovanje, kakor pišejo, počasi napreduje.

Mužik se ne odkljuje po posebni pridnosti. Delo, ki ga opravlja slovenski kmet, bi bilo za mužika pretežko, prenaporno. "Ruskemu kmetu je vseeno, ali ga zadene sreča ali nesreča; nikdar se ne zaveda, da je treba pospeševati, kar je koristno, in se protiviti vsemu, kar je škodljivo. Kmetovo svetovno naziranje sloni na popolnem pomanjkanju lastne iniciative in na brezpopojni zadovoljnosti z vsem, kar mu je usojeno. Mužik je fatalist najhujše vrste in ta črta njegovega značaja povzroča brezbriznost, eno največjih ovir napredku. S to veliko napako so pa združeni veliki naravni darovi: globok in bister razum, originalno razumevanje in tolmachenje dogodkov, ki se vrše krog njega, neverjetna dobrodušnost in usmiljenost do vseh živih bitij. Njegove dobre lastnosti so pravzaprav še nerazvite, še pokrite z neko plastjo, ki površnega opazovalca zavaja, slikati njegov značaj v prav temnih barvah." (B. Vošnjak, Na razsvitlu.)

Voznja od Moskve do Volge je prav enolična. Polje se menjava z lesovjem; prevladuje kraj proge pa vendarle gozd. Ne smemo si misliti mogočnih pragozdov; tanko, nizko drevje, ponajveč smreke, bori, breze in hrastiči, spremlja progo ure in ure. Mnogo je že posekanega; visoke skladnice drv čakajo pridnih rok, da jih spravijo na vlak, v mesta in v tovarne. Ker je lesa v izobilju, po železnicah ne kurijo s premogom, ki ga v Rusiji hudo primanjkuje, marveč na severu in vzhodu z lesom, na jugu pa z nafto; lokomotivo so bogato zalozili z brezovimi poleni.

Po daljšem presledku se prikaže polje. V černojomu pridelujejo rž, pšenice, oves in ječmen (36, 24, 20 in 10 odstotkov vsega žita). Kmet seje največ rži, velepopoj sestavni ka pšenice, ki jo izvažajo v inozemstvo. Prosa sejejo prav malo, turčico sade le na jugu. Sredi avgusta, ko sem se vozil po tej pokrajini, so mislili rž in pšeni-

no. Kozolevec nimajo; vse žito se posuši v kopah na polju. Naših podov ne poznajo; mlatiojo na polju, kar se oddalec prav lepo vidi, ali pa pred hišo. Večji prostor doblo pretoklejo, da nastanejo trda tla, takozvano "gunno"; tod mlatiojo s kratkimi cepci, v novjšem času pa tudi s stroji. Slano spravijo v velikanske kopice, ki stoje kar na polju ali pa krog vasi. Istočasno so kosili tudi oves, ki se mi je zdel zelo nizek.

Vasi je kraj proge prav malo. Velikoraska derevnja potnika razočara. Oddalec se nam zde hiše kot velike slamne kopice. V bližini ugledamo lesena stanovišča s slamnato streho. Hiše stoje v vrsti poleg vasko ceste. Neka posebnost velikoraskih vasi je ta, da krog hiš ni skoraj nič drevja, ne sadnega vrta, ne cvetličnjaka, ne zelnika. Po naših nazorih je taka vas silno pusta, otožna, dolgočasna. Okrog vasi ni ne zelenih trat, ne prijaznih gričev, ne senčnatih gozdičev; vse je gola ravnina tja do skrajnih mej obzora. Če pomislimo, kako dolgo vlada v tej pokrajini zima, se ne bomo čudili brezbriznemu, otožnemu značaju ruskega kmeta. Mnogo prijaznejši so kraji v južni Rusiji, posebno še med Malorusi; tam je dosti drevja in zelenja, pa je tudi prebivalstvo živahnješe.

Počasi smo prodirali na vzhod. Opoldan smo pel ure počivali na večji postaji Sasovo. Iz zadnjih voz je pridrvila kričeca drhal napol odrasle šolske mladine; najbrž so bili gojenci kake nižje kmetijske šole, ki so si ogledali Moskvo, zdaj pa gredo k Volgi. Že po vseh postajah so oblegali samovare; vsakdo je nosil s seboj čajnik nizke, široke oblike. V Sasovem so pa planili v kolodvorsko restavracijo in vpili: "Boršč, boršč!" To je najpriljubljenjša narodna jed, juha z zelenjavo in kosom mesa. Natakarijo so jih kormaj mirili z večnim: "Sejčas!" (Tako!) Bilo jih je okrog 150. Vsi so nosili enako uniformo: sive hlače, bel jopič s širokim črnim pasom in nizko kapo "furačko". V vsakem vlaku je na vratih nabit vojni red dotične proge, ki na njem natančno naznačen čas prihoda in odhoda na vsaki postaji, kar je za lačnega in žejnega potnika velikega praktičnega pomena; za manj izobražene potnike in analfabete pa razni "zvonič" skrbe, da pravočasno končajo kosilo in kupčijo.

Iz popoldanskega spanca me zbudi žvižg lokomotive. Kaj se je zgodilo? Vse gleda skozi okno. Vozimo se po velikem gozdu. Nikjer nobenega človeka, nobene hiše; postaje so po 30 kilometrov vsakebi. Pred vlakom pa dvirata dva konja po prog. Kako in odkod sta zašla nanjo, kdo ve? Nespametni živali ne kreneta s tira, upehani tečeta pred lokomotivo, ki jima brizga brez prehanja. Dober četrt ure je trajala brezplačna zabava.

V daljavi se prikaže vas z zelenkasto cerkvijo. Obstanemo na postaji. Izstopi nekaj ljudi, med njimi pop v najlepših letih, z dolgo črno brado, v sivi halji "rjasi", z belim slamnikom na glavi; dolgi lasje mu padajo na pleča. Napol gosposka ženska ga spremlja, brez dvoma popadja. Domačini ju prijazno pozdravljajo. Pred stanjejo čaka koleselj; dve deklici stojta ob njem; prišli sta po starše. Voz odhiti po široki, prašni cesti proti vasi; oblak prahu se zgrija za njim.

Novica izpočetka zanima voznika po železnici. Kmalu pa zanimanje otopi; vtiski prvega dne se pojavljajo nešteto. Na severu, na jugu, zapadnih gubernijah, ob Volgi, v Sibiriji, v Turkestanu: življenje na vlaku in kraj proge se le neznatno izpremenja.

III. Ob Volgi. Naslednje jutro smo se ustavili v Sizrani ob Volgi. (V mesečini: Szyran. Krajevna imena Kazan, Rjazan, Sizan, Astrahan, Tver in še nekatera druga so ženskega spola. Dosededno bi morali pisati s končinim j: Kazanj, Astrahanj, kar je pa vendarle preveč nenavadno. Pravilno se torej govori: Od velikoraskih Tveri mimo tatarske Kazani do živopisne Astrahani vozijo parniki; lična Tver, učena Kazan in mogočena Astrahan so znana pristanišča v Povolžju; nekaj ujetnikov biva v mali Sizrani, druge so nastanili krog velike Astrahani. Take pravilnosti se nam zde tuje, ker naše časopisje krajevna imena črpa iz neslovenskih virov. Sicer pa to ni nič šudnega; saj tudi izobraženi Rus pozna samo "grat v Adels-

bergu" in sosed Hrvat se čez Asling vozi v Klagenfurt!) Ker je vlak krenil v napačno stran, sem moral prestopiti v novega, ki pa je odhajal šele po debelih dveh urah; ravnoprav, da sem si ogledal mesteece Sizan. Izpred kolodvoja, ki stoji na vzvišenem kraju, sem prvokrat zri na Volgo, najmočnejšo reko Evrope. Kakor Nemei časte svoj krasni Ren s pridevkom "oče", tako pa Rusi svoje veletok nazivljejo "matjuško" (mamico), prav kakor belokamnatno Moskvo. Z visokega desnega brega se vidi dobro uro oddaljena umazanosa reka, onstran nje pa nizki levi breg, velika ravnina, ki se izgublja daleč na vzhodu. Sizan sama ne leži ob Volgi; med mestom in reko se širi nizek prod, porastel z grmovjem. Parniki se ustavljajo uro daleč od mesta; do pristanišča vodi cesta najslabše kakovosti. Spomladi pa Volga poplavi vso okolico, prod izgine in ladje obstajajo pri Sizrani, ki jo od vseh strani obdaja vodovje, izvzemši prostor med mestom in kolodvorom.

V čajnici, lesenem poslopiju kraj postaje, sem zajtrkoval. Veliko dvorano so napolnili delavci in mužiki, širokih, bradatih obrazov, dolgih las, s črno kapo na glavi; večinoma so nosili belo platneno obleko in škornje do kolena. Tujeja povsod zvedavo ogledujejo. "Čelovek" (postrešček) je priskočil, da bi me spravil v goranje "gosposke" prostore, čemur sem se komaj ubranil. Princisli so mi "porejijo" čaja: velik lonce vroče vode, manjšo posodo čajevnega odvečka, skodelico, sladkor in klešč. Vsa posoda za boljše goste je iz lepega pisane porcelana, ona za vodo rozaste, za čaj pa temnomodre barve. S kleščami — Rusi jim pravijo ščipčiki — ščipljejo sladkor v majhne kose, ki jih pa ne devljejo v čaj, marveč naravnost v usta. Da čaj v tej obliki ne razburja živecev in da ne rabijo za čaj ne ruma, ne vodke, menda ni treba pristavljati. Ob taki pijači sede znaeji ure in ure.

O Sizrani sami (44.000 prebivalcev) ni izgovarjal besedi. Je veliko tržišče za žito; je sicer samo "ujednjnj gorod" (okrožno mesto) simbirske gubernije, po hitro raste in po trgovini nadkričuje za Sibirsk. V glavnem delu mesta stoje prav lepe zidane hiše in cerkve, dasiravno je po ulicah na debele prahu, ki se ob dežju izpreminja v mastno blato. To se mi je tembolj čudno zdelo, ker so drugi deli mesta zelo zamarnjeni, hiše neznaatne, lesene, pokedke še s slamo krite. Kasneje sem zvedel, da je oni del mesta pred par leti pogorel, zato je sedaj kar velikomest.

Vlak se takoj za postajo približa Volgi ter dolgo časa vozi ob reki. Z višine se prav lepo zre na vodno gladino. Čoln za čolnom plove po Volgi, ki je tod že dokaj široka. Veliki brodovi lesa počasi prihajajo od severa, koder je še veliko gozdov. Brodarji so si zgradili vrh plava lesene kolibe, da tamkaj počivajo in se tja zatekajo za časa nevihte. Z velikanskimi drogovi krmarijo brod, da ne zadene ob kako ladjo ali pa na obrežje. Les, ki so ga natovorili, bodo v južnih krajih prodali, brod pa razdrli. Večji parnik vleče za seboj tri, štiri tovarne čolne; počasi sopiha navzgor, ker ga breme hudo zadržuje. V daljših presledkih se prikažejo tudi velikanski parobrodni, ki oskrbujejo pošto in osebni promet na Volgi. Kar sedel bi na breg in ves dan opazoval življenje na največji evropski reki.

(Pride še.) Mrtvo truplo v ledu. Rochester, Pa., 12. januarja. — Sinoči so našli zmrznjeno v kosu leda v kanalu Erie truplo mlade žene Alde Smith, ki je bila izginila pred nekaj tedni in ki jo je policija brezuspšno iskala. — Zakaj je bila izginila ne ve nihče. Bila je baje dobrega zdravja in zadovoljna in ne vedo za kak drug vzrok, ki bi opravičeval njeno smrt. Železniška nesreča. Brandon, Manitoba, Kanada, 13. januarja. — V tukajšnji bližini sta trčila danes dva vlaka. Pri tej priilki je bilo ubitih deset delavcev, štirideset pa jih je bilo ranjenih. Potop angleškega parnika. London, Anglija, 12. januarja. — Angleški parnik "Traquair", ki je imel 1067 ton prostornine in še nov parnik, je bil potopljen. Mrtvo se je našlo.

Rad bi izvedel za naslov svojega brata MATIJA TONČIČ. Doma je iz Loke pri Črnomlju. Biva nekje okrog Clevelanda. Prosim, če kdo ve, da mi javi, ali naj se pa sam oglasi. — Frank Tončič, Box 596, Ely, Minn. (14-17-1)

Iščem ANTONA BERCE. Doma je nekje z Gorenjskega. Lansko leto se je nahajal v Farmington, Ill., in v mesecu avgustu je pa od tukaj odšel. Prosim, če kdo ve, da mi javi, ali naj se pa sam oglasi. — Joe Kuhel, 313 Warren St., Peoria, Ill. (14-17-1)

Iščem svojega prijatelja ANDREJA PIRMAN, doma od Sv. Trojice pri Cirkneji. Midva sva bila skupaj na Reitz, Pa. Ako je komu znan njegov naslov, naj ga mi naznani, ali pa naj se sam oglasi. — Lawrence Žnidarsič, 1113 Norwood Road, Cleveland, Ohio. (12-14-1)

† NAZNANILO IN ZAHVALA. Tužnim srecem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je dne 18. decembra po šestmesečni mučni bolezni za vedno zaspala moja nepozabljena soprogga MARGARETA CIMERMAN. Ranjka je bila rojena Henigman v Rakinietu pri Ribnici. Bila je dobra žena in marljiva gospodinja. V Ameriki je bivala več let, in sicer na Ely, Minn. Pokojna je bila članica društva sv. Sreča Jezusovega št. 2 J. S. K. Jednote, katerega članice so jo spremlile k večnemu počitku. Hvale vsem, posebno družini Mrhar in bratu J. Henigmanu za prebrzbo in pomoč za časa bolezni. Ostanje naj vsem v dobrem spominu. Zaljubljeni soprog: Ignacij Cimerman. Ely, Minn.

† NAZNANILO IN ZAHVALA. Tužnim srecem naznanjamo žalostno vest, da nam je nemila smrt odvzela našo ljubljeno mater IVANO OGRINC. Ranjka je preminula dne 9. januarja in zemeljske ostanke smo izročili materi zemlji na pokopališču sv. Trojice dne 12. jan. Najiskrenejša zahvala vsem, ki so jo obiskali na mrtvaškem odru ter jo spremlili k večnemu počitku. Posebna hvala pa vsem onim, ki so ji položili krasne vence v slovo. Bodi vsem v dobrem spominu in lahka ji bodi tuja zemlja! Zaljubljeni ostali: Jenez in Pavel Ogrinc, sina. Franciška Cerar, Marija Pirnat in Marjeta Jandigaj, hčere. New York, N. Y.

OGLAS NARAVNA VINA Cenjenim rojakom priporočam svoja

iz najboljšega grozja. Najboljše staro belo vino Riesling 10 gal. \$6.50, 27 do 28 gal \$15.50, 50 gal. \$27.50. Staro rdeče vino Zinfandel 27 do 28 galov \$14, 50 galon \$25. Lansko belo vino 27 do 28 galon \$14, 50 galov \$25, rdeče vino 27 do 28 galov \$12.50, 50 galon \$22.50. — 100 progl močan tropinjevee 4 1/2 gal \$12, 10 gal. pa \$25. Pri omenjenih cenah je všteti tudi vojni davek za vino. — Potovajni agent je rojak M. Žugel. S spoštovanjem S. JACKSE, Box 181, St. Helena, Cal.

EDINI SLOVENSKI KROJAC V PITTSBURGH-U, PA. IN OKOLICI priporočam rojakom svojo moderno urejeno KROJAČNICO, v kateri izdeluje lepe in najmodernejše obleke. S spoštovanjem RUDOLF MESNAR, 5313 Butler St., Pittsburgh, Pa.

Cleveland, Ohio. Imam v zalogi MOHORJEVE KNJIGE za leto 1916. En iztis (6 knjig) stane po št. \$1.50. Sprejemam tudi udnino za prihodnje leto, ki znaša za Ameriko kakor vedno 1 dolar. Kdor naroči knjige ali pa vplača udnino za prihodnje leto, dobi proti doplačilu 30 centov TRI-DESET KVADRATNIH ČEV-LJEV VELIK ZEMLJEVID vojskujočih se držav, s katerim se zamore pokriti celo steno.

ALOIS SKULJ, P. O. Box 1402, New York, N. Y. (5-1-29-2 v 2 d) NAŠI ZASTOPNIKI, kateri so pooblaščenj pobirati naročnino za "Glas Naroda" in knjige, kakor tudi za vse druge v našo stroko spadajoče posle. Jenny Lind, Ark. in okolica: Mihalj Cirar. San Francisco, Cal.: Jakob Lovšin. Denver, Colo.: Frank Skrabec. Leadville, Colo.: Jerry Jamnik. Pueblo, Colo.: Peter Čulig, J. M. Rojtz, Frank Janesh in John Germ. Salida, Colo. in okolica: Louis Castello (The Bank Saloon). Walsenburg, Colo.: Ant. Safflich. Clinton, Ind.: Lambert Bultsark. Indianapolis, Ind.: Atols Rudman. Woodward, Ia. in okolica: Lukas Podbrezar. Aurora, Ill.: Jernej B. Verbič. Chicago, Ill.: Frank Jarjavec. Depeu, Ill.: Dan. Badovtnac. La Salle, Ill.: Mat. Komp. Joliet, Ill.: Frank Laurich, John Zalelet in Frank Bumbach. Oglesby, Ill.: Matt. Hribernik. Waukegan, Ill.: Frank Petkovšek in Math. Ogrin. So. Chicago, Ill.: Frank Černe in Rudolf Požek. Springfield, Ill.: Matija Barborta. Cherokee, Ill.: Frank Rožinsk. Columbus, Kans.: Joe Knafele. Frankfus, Kans.: Frank Leskovec. Frontenac, Kans. in okolica: Frank Kerne in Rok Firm. Kansas City, Kans.: Peter Scheller. Mineral, Kans.: John Stale. Mulberry, Kans. in okolica: Martin Kos. Ringo, Kans.: Mike Penell. Calumet, Mich. in okolica: Pavel Shantz in M. F. Kobe. Manistique, Mich. in okolica: Frank Kotzian. So. Kauge, Mich. in okolica: M. U. Likovich. Aurora, Minn.: Josip Fugina. Chisholm, Minn.: K. Zgone, Jakob Petrich. Dul. S. Minn.: Joseph Sharabon. Ely, Minn. in okolica: Ivan Gožče. M. L. Kapsch, Jos. J. Peshel in Louis M. Perišek. Eveleth, Minn.: Jurij Kotze. Gilbert, Minn. in okolica: L. Vesel. Hibbing, Minn.: Ivan Pouše. Kitaville, Minn. in okolica: Joe Adams. Nashvauk, Minn.: Geo. Maurin. Virginia, Minn.: Frank Hrovatich. St. Louis, Mo.: Mike Grabrian. Aldridge, Mont.: Gregor Zobeč. Great Falls, Mont.: Math. Urlica. Red Lodge, Mont.: J. Koprivšek. Roundup, Mont.: Tomaž Pautin. Gowanda, N. Y.: Karl Sterniša. Little Falls, N. Y.: Frank Gorkorka. Cleveland, Ohio: Frank Sakser, J. Marinčič, Chas. Karlinger, Jakob Besnik in John Prostor. Garberton, O. in okolica: Atols Bant. Bridport, O.: Frank Hečevac. Collinwood, O.: Math Slapnik. Lorain, O. in okolica: J. Kump. Youngstown, O.: Ant. Kikelj. Oregon City, Oreg.: M. Justin. Allegheny, Pa.: M. Klarich. Ambridge, Pa.: Frank Jakše. Bessemer, Pa.: Louis Hribar. Braddock, Pa.: Ivan Germ. Bridgeville, Pa.: Rudolf Pletierfek. Hurdine, Pa. in okolica: John Kerstnik. Canonsburg, Pa.: John Kokleč. Conemaugh, Pa.: Ivan Paik in John Zupančič. Claridge, Pa.: Anton Jerina. Broughton, Pa. in okolica: A. Demšar. Darragh, Pa.: Dragutin Slavč. Dunlo, Pa. in okolica: Josip Subor. Export, Pa. in okolica: Frank Trebec. Forest City, Pa.: K. Zalar in Frank Leben. Farrell, Pa.: Anton Valentincič. Fitz Henry, Pa.: F. Gottlicher. Greensburg, Pa. in okolica: Joseph Novak. Irwin, Pa. in okolica: Fr. Demšar. Johnstown, Pa.: Frank Gabrenja in John Polanc. Luzerne, Pa. in okolica: Anton O-solnik. Meadow Lands, Pa.: Georg Schulta. Monessen, Pa.: Math Kikelj. Moon Run, Pa.: Frank Matok. Pittsburg, Pa. in okolica: Z. Jakše. I. Podvašnik, I. Magister in U. B. Jakobich. Steelton, Pa.: Anton Hren. Unity Sta., Pa.: Joseph Skerlj. West Newton, Pa.: Josip Jovan. Willow, Pa.: Fr. Šeme in J. Petercel. Toccoe, Utah: Anton Pačič. Winterquaters, Utah: L. Blasch. Black Diamond, Wash.: G. J. Porenta. Davis, W. Va. in okolica: J. Broščič. Thomas, W. Va. in okolica: Frank Kocijan in A. Korenčan. Grafton, Wis.: John Stampel. Kenosha, Wis.: Aleksander Pezdir. Milwaukee, Wis.: Josip Tratnik in Frank Meh. Sheboygan, Wis.: Heronim Svetlin. West Allis, Wis.: Frank Skok. Rock Springs, Wyo.: A. Justin, Val. Stalich in Valentin Marcdna. Kemmerer, Wyo.: Jos. Motofl.

En iztis (6 knjig) stane po št. \$1.50. Sprejemam tudi udnino za prihodnje leto, ki znaša za Ameriko kakor vedno 1 dolar. Kdor naroči knjige ali pa vplača udnino za prihodnje leto, dobi proti doplačilu 30 centov TRI-DESET KVADRATNIH ČEV-LJEV VELIK ZEMLJEVID vojskujočih se držav, s katerim se zamore pokriti celo steno.

ALOIS SKULJ, P. O. Box 1402, New York, N. Y. (5-1-29-2 v 2 d) NAŠI ZASTOPNI

Slovensko katoliško

podp. društvo **svete Barbare**

ZA ZEDINJENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE.

Sedež: FOREST CITY, PA.

Inkorporirano dne 21. januarja 1902. v državi Pennsylvania.

GLAVNI UREDNIKI:

Prejedačnik: JOŽEF PETERNEK, Box 96, Wilkes, Pa.
 I. podpredsednik: KAROL ZALAR, Box 547, Forest City, Pa.
 II. podpredsednik: LOUIS TAUCHAR, Box 835, Rock Springs, Wyo.
 Tajnik: JOHN TELBAN, Box 707, Forest City, Pa.
 II. tajnik: JOHN OSOLIN, Box 492, Forest City, Pa.
 Skladnik: MARTIN MUHIČ, Box 537, Forest City, Pa.
 Poslaniščenec: JOSIP ZALAR, 1004 North Chicago St., Joliet, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. MARTIN IVEC, 906 Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Prejedačnik: IGNAČ ODVAŠNIK, 4754 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.
 I. nadzornik: JOHN DREINČ, Box 622, Forest City, Pa.
 II. nadzornik: FRANK PAVLOVIČ, Box 705, Conemaugh, Pa.
 III. nadzornik: ANDREJ SLAK, 7713 Isler Ave., Cleveland, Ohio.

FOROTNI ODBOR:

Prejedačnik: MARTIN OBREŽAN, Box 72, East Mineral, Kans.
 I. porotnik: MARTIN STEFANČIČ, Box 78, Franklin, Kans.
 II. porotnik: MIHAEL KLOPČIČ, 828 Davson Ave., R. F. D. 1, Grandfield, Detroit, Mich.

UPRAVNI ODBOR:

Prejedačnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. No 2, Box 114, Bridgeport, O.
 I. upravnik: ANTON DEMŠAR, Box 135, Broughton, Pa.
 II. upravnik: PAVEL OBREGAR, Box 402, Witt, Ill.

Dopisi naj se pošiljajo I. tajniku Ivan Telban, P. O. Box 107, Forest City, Penna.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA"

Avstrija in Italija.

OPIS BITKE PRI SOČI. — ITALJANI SO PRENEHALI S SV. JO OPENZIVO. — BOJI ZA GORO SVETEGA MIHAELA SE ŠE VEDNO NADALJUJEJO. — ITALJANSKO ČASOPISJE SE NORČUJE IZ AVST. ČASTNIKOV. ITALJANSKI PARLAMENT. ITALIJA NAJ NAPOVE NEMČIJI VOJNO.

Bitka na celi soški fronti. Bitka ob Soči narašča do največje ljutosti. Nahajamo se pred velikom orjaškem borenja. Delni boji za gorško mostišče so se razvili v bitko ob celi soški fronti, od morja do tolmanskega mostišča. S tirolske fronte in iz svojih rezerv v zaledju je pozval sovražnik svoje čete, karkoli je bilo pripravnih za bojišče in preskrbel se je z velikanskim množico municije, kajti tik pred otvoritvijo parlamenta je hotel Cadorna doseči uspehe, katerih potrebuje kralj in vlada, da bi dvignila kvišku razpoloženje v Italiji, ki je sedaj najslabše, in da bi mogla zahtevati zapetnih žrtve, kakor za "uspehe", ki sta jih dosegla naša vojska. Kritičen položaj, v katerem se nahaja vlada, narekuje brezobzirno taktiko napadanja, katera stane vsak dan na tisoče Italijanov življenj pred našimi neomajnimi pozicijami. Po tretji soški bitki je bilo število izgub 200.000, sedaj je naraslo še za polovico in skupno število pol milijona vseh dosedanjih izgub je že preokročeno. Tudi naše čete imajo izgube ali te dosegajo komaj odloemek italijanskega števila.

Konec italijanske ofenzive?
 Italijansko časopisje nekako pripravljajo javno mnenje na konec ofenzive ob soški fronti, kajti priobčuje članke o težkočah ofenzive in o prednostih na strani sovražnika na njegovih pozicijah, ob katerih se razbijajo vsi napadi. Uspehi so kljub največjim naporom popolnoma brezpomembni.

Boji za hrib sv. Mihaela.
 Iz vojnoporočevalskega stana: Boji za hrib sv. Mihaela zadnje dni so krutejši nego kdaj poprej. Italijani so najbrže sprevideli, da preko Oslavja in podgorske višine ne bodo dosegli Gorice, zato pa se toliko bolj trudijo, priboriti si pot v Gorico čez hrib sv. Mihaela. Napadi zadnje dni so se vršili največ na severozapadnem pobočju sv. Mihaela. Brigada Perugia je tam juršala in juršala, posrečilo se jej tunintam vdreti v naše jarkove, katere je razbila poprej artilerija, ali vedno smo te jarkove dlužili nazaj. Ko Italijani obstreljujejo jarkove, so umakne naše moštvo v zavetja, vama pred granatami, v tem času se polasti italijanska infanterija jarkov, protinapad pa prežene Italijane iz njih. Ako čez dan izgubimo kako pozicijo, drugo jutro je redno zopet v naši posesti. Italijani so imeli zadnje dni izredno velike izgube, vendar pa ne odnehajo, marveč nadaljujejo s svojimi napori, da bi osvojili sv. Mihael. Železniški transporti za njegovo fronto pričajo,

trajalo zasedanje do posle Božiča, da se bo parlament bavil posebno s finančnimi zakoni in da se bo zahtevalo od parlamenta, da izreče vladi zaupanje.

"Avanti" napoveduje, da bodo poslanci vseh strank v zbornici lepo molčali in da bi tudi oni, ki igrajo sedaj vlogo opozicijonalcov, bili potem polni očitanja, ako bi ti javno izgovorili, kar si drugi pripovedujejo le na štiri oči.

Za vsako ceno napoved vojne Nemčiji.

Vzpričo otvoritve parlamenta se trudijo elementi, katere ima na povodu entente, da ostrašijo parlament in vlado in izsilijo za vsako ceno napoved vojne Nemčiji. Kdo da stoji za tem gibanjem, nam priča zadostno latinski rek: is facit, cui predest. Posebno v gornji Italiji imajo takozvani "fasci", to so klubi najetih ljudi nižje vrste, shode in kričijo in razsajajo po ulicah, da bi tako pokazali, da ljudstvo hoče na vsak način napoved vojne Nemčiji. V Genovi je bil pred kratkim sklican velik ljudski ishod z namenom, da se v imenu civilizacije, človeških idealov in italijanskih interesov takoj napove vojno Nemčiji. Jednak šop se je imel vršiti tudi v Rimu pa ga je policija prepovedala. Iz Lugana poročajo, dalje, da so bile v Milanu, Genovi, Florenci in Veroni demonstracije, ki naj bi kazale ljudsko vojno in navdušenost za Salandrov kabinet.

Nov italijanski list za razširjenje bojišča.

Iz Rima poročajo: Rimska cenzura postopa najostreje z novim listom "Il fronte interno", ki izhaja od 21. novembra pr. l. ter de la propagando za razširjenje bojišča z vso unemo.

Notranja kriza v Italiji.

Notranjepolitični položaj Italije se je znatno poostrel. Vsi poslanci, ki so bili odpotovali iz Rima, so se nemudoma vrnili. V političnih krogih se trdi, da pri glasovanju o dnevnem redu se pridruži živo Ferriju, ki hoče vladi dati po oblasti samo do marca 1916. vsi odkriti Salandrovi nasprotniki. Pri tem niso vsteti poslanci, ki ni so bili navzoči pri glasovanju za zaupanje vladi.

Vseji zbornice dne 9. decembra so bili samo trije dolgi govori: tehnično kritiko finančnega ekspozeja. Ker je vpisanih še 30 govornikov, ni pričakovati konec debate v kratkem. Pri glasovanju pa se ni bati kljub kričanju vojnega časopisja o vsem mogočih zarotah, nikakega presenečenja.

Italijanski parlament.

Zakladni minister Careano je imel kratek govor, da odgovori na kritike. Zagotavljal je v nasprotju s podatki svojega finančnega ekspozeja, da ima vlada sredstva, da si nabavi vse, kar je potrebno do konec leta 1916, da so dohodki železnice manjši radi zmanjšanja prometa in radi povišanja cen premoga, da bo vlada skrbela za blagor revnejših ljudskih slojev in da bo znižala ceno živil. Careano je zaključil svoj govor s pozivom k edinosti in domovinski ljubezni in k zaupanju, da bo kabinet vodil velik boj do zmage. Salandra je ministra Careano po teh besedah objel in poljubil.

Nato je govoril Salandra, rekoč, da se dotakne pred novim političnim glasovanjem vprašanja internancov. Odgovornost za doletenje dogodke je zavrnil na armadno vodstvo in rekel, da razvon italijanskih državljanov, je bilo interniranih nad 200 oseb iz odrešnega ozemlja, katerih bivanje v vojni zoni se je smatralo za nevarno: ali armadno vodstvo je na njegovo željo ravnokar dovolilo vsem internirancem, izvezemsi one, ki so osumljeni kot atentatorji na varnost čet, da se smejo vrniti.

Sledil je ljut odgovor socijalista Turattija, ki je rekel: Interniranje italijanskih državljanov v Italiji se je izvršilo protipostavno in brez nravnih in dejanskih vzrokov, katere bi bilo mogoče kontrolirati, iz strankarskega sovraštva. Ministrstvo ni istovetno z domovino. Ono seje spore in zlorablja svoja pooblastila. Govornik vpraša, ali predstavlja progon toliko takomenovanih "odrešenih" z doma ono odrešenje, radi katerega je Italija pričela strašno vojno. Z odobravanjem svoje frakcije je končno ožigosal samovoljo vlade pri izvrševanju policijskih poslov, s katero je ubito vsako izražanje svojega mnenja, in ubita društvena svoboda.

Italijanski parlament.

Po italijanskem vojnem časopisju je bilo sedaj polno nasvetov. Da naj bodo poslanci lepo edini in patrijotični.

"Corriere della Sera" opominja poslance, naj se vzamejo glede pa tritrojstva za vzgled nemški državni zbor.

"Idea Nazionale" meni, da bo

Defelice, reformni socijalist, se je zavzemal za edinstvo in nacionalno skupnost, ki bi v Italiji ne prenesla eksperimentov, kakršnih je bila ministrska sprememba Viviani in Briand. On tudi ne ve, kdo bi hotel in omgel sedaj stopiti na mesto Salandrovega kabineta, Giolitti se sicer ni prodal tuji državi, kakor se mu je očitalo, ali s svojimi stiki z Buelovom je škovaloval državi. Njegova povrnitev je nemogoča. Ko je Defelice napadal Giolittija, je bilo čuti z leve strani zbornice mnogo protestnih klicev, nekaj prav burnih.

V seji so prečitali pozdravno brzojavka občine Vallarsa. Opazka radikalca Alessia, podpredsednika, da tak-le pozdrav je vzpodbudilo, da se vodi nadalje boj do popolnega osvobojenja nacionalnega teritorija. Socijalista Altobelli je izvajal, da nihče izmed merodajnih državnih faktorjev ni imel poguma, reči kako odkrito besedo o vojni in miru. Salandra ponovno zagotavlja, da on visoko spoštuje veličanstvo poslanske zbornice in namen, ne se odtegniti njeni kontroli, istotako odločno zastave pred Vatikanom. Na svojih potovanjih je dobil ljudstvo povsodi edino in polno idealov, za katere se bje boj. Ko je zaklecal vmes socijalist Mazzoni, da zakaj so postavljeni ob vili, v kateri prebiva kraljevska družina, topovi je nadaljeval Salandra s patetično izjavo srčne kraljevske zvestobirimskega prebivalstva, ker so poslanci in tribune sprejeli "Evvi va!" — klicem na kralja.

Salandra je potem branil ime novanje Barzilaia za ministra. — (Klici: "Evviva Trieste!") Salandra: "Evviva Trieste!" to je klic vse zbornice, to je klic, ki se razlega iz prsi tisočev Italijanov od Milana do Palerma. Noben po slane ne bo želel, da bi vlada storila vsega za narodno zmago. Naša neumrjoča domovina mora sedaj imeti svojega kar naj boljše vlado. Ako moj kabinet n- redstavlja take vlade, morate glasovati proti njemu. ... Ako zbornica sprejme dnevi red podpredsednika Rava, ostane kabinet n- svojem mestu, ako ne, odstopi hvaležen svojim naslednikom, k bodo mogli izvršiti dela, katero smo slavnostno začeli in katerega: ne bo tajila ne armada, ne ljudstvo. (Živahno odobravanje). Barzilai je objel in poljubil Salandra Sominna in Careana.

Glasovanje se izvrši, po nekaterih pogovorih, po imenih. Sprejme se Ravov dnevi red z 391 glasov proti 40; en poslanec se je vzdržal glasovanja. Proti so glasovali socijalisti, potem Ferri in Chiaraviglio, odsotnih je bilo mnogo na sprotnikov kabineta, med njim Luzzatti.

Zbornica je potem hitro rešil posamezne člene zakonskega na črta in ga sprejela s 313 glasovi proti 56. — Zbornica je razpravljala o nekaterih volitvah, prot katerim so bili podani utoki, po tem bo odgođena.

Poučne stvari.

NEKAJ O ČLOVEKU.

Naše telo ima posebna svojstva. Zdrav človek tehtla poleti tri funte manj, kakor pozimi. Zvečer smo manjši, kakor pa zjutraj in razlika v velikosti znaša cno tretjino centimetra.

Naše srce bije 4500 krat na uro in pošilja kri v razne dele telesa s hitrostjo 450 metrov na minuto.

Vsa kri, ki se nahaja v našem telesu, gre 18 krat na minuto skoz naše srce.

V našem telesu se nahaja 249 kosti: 60 od teh je v glavi, 97 v truplu, 62 v rokah in 80 v nogah.

MEHANIČNI VOJAKI.

Kakor piše pariški list "Matin", se je posrečilo iznajti nekemu inženjerju aparat, ki ga imenujejo "avtomatični vojak".

Ta aparat sestoji iz jeklenega cilindra, ki se nahaja v nekem drugem večjem cilindru, ki stoji navpično k zemlji.

S pomočjo zelo občutljivega aparata, ki ga gonijo s pomočjo brezžičnega telegrafa, se dviga notranji cilindar iz zunanega za 50 centimetrov.

V tem trenutku se odpre v cilindru avtomatična puška, ki zamore izstreliti po 400 krogelj v napravljeni smeri.

Ta aparat je mogoče voditi enemu samemu človeku, ki se nahaja kakih 7 do 8 kilometrov zadaj za bojno črto.

Ti aparati so za sovražnika nevidni, ker so skriti v zemlji. Nekoliko takih "vojakov" more va-

rovati postojanko proti številnejšemu sovražniku.

Taki vojaki so nedostopni strahu, ne morejo se umakniti ter se jih more voditi z brezžičnim telegrafom. More se jih samo uničiti enega za drugim, ker nedaleč, a na zelo izpostavljenih in nevarnih postojankah zamorejo in zamenjati prave žive vojake.

Dolgotrajnost življenja pri ženskah.

Po statistikah je dokazano, da žive v splošnem ženske dalj časa, kakor pa moški. Na tisoč ljudi, ki so dosegli starost stotih let, pride 754 ženskih.

Manjša umrljivost med ženskami se razlaga na ta način, ker se moški bolj izpostavljajo raznim nevarnostim ter imajo več življenskih skrbi.

Samomorilec je med moškimi trikrat več, kakor pa med ženskami.

Kako dobijo zračne ladje ponoči svojo smer.

Polet zračnih ladij ob času dežja in oblakov in oblačno in brez zvezdno noč ne daje kapitanom zračnih ladij možnosti, da bi se orientirali in poučili s pomočjo raznih predmetov na zemlji. vsled česar so v takih slučajih s tem v zvezi velike težave in nevarnosti.

Da odstranijo ta nedostatek in nevarno neudobnost, se poslužujejo vodilji zrakoplovi brezžične telegrafske postaje, ki se nahaja na vrhu zrakoplova in ki omogoča s pomočjo sledečega načina ohraniti pravo smer tudi v slabem vremenu in v temni noči. Teža načina se poslužujejo posebno nemški Zeppelinii.

V slučajih, da nastane potreba, začno oddajati iz raznih brezžičnih postaj v nemškem ozemlju v prostranstvo znamenja, ki imajo mnogo dolge električne valove.

Na ta znamenja odgovori zepelinova sprejemna postaja s silo, ki je v določenem razmerju, kakor znaša razdalja zračne postaje od vsake posebne na zemlji. — Na ta način je moč teh električnih valov večja ali manjša in s pomočjo posebnih za to pripravljenih aparatov je mogoče natanko določiti razdaljo in potem naravnati pravo smer zrakoplova.

Posebna lestvica na tem aparatu naznačuje silo električnega toka in na tej lestvici je označena s številko 0 tako mala sila, da je ni mogoče občutiti s človeškimi čutili. Druge številke na lestvici pa potem naznačujejo močnejše toke, nakar je mogoče določiti tudi zračno razdaljo.

SIMBOL MEHIKANSKEGA GRBA.

Mehikanska zastava je po zunanjosti zelo podobna italijanski, čeravno je pri poslednji zelena barva bolj bleđa, kakor pa pri mehiškanski.

Barve pri mehiškanski zastavi so razpoložene v naslednjem redu: zelena, bela in rdeča. Na belem polju zastave se nahaja mehiškanski grb.

Ta mehiškanski grb je med najzanimivejšimi in najpomembnejšimi od vseh narodnih grbov. Predstavlja orla, ki sedi na kaktovi vejji ter drži v svojem kljumu kačo.

Navadno se razlaga ta izraz s tem, da pravijo, da pomeni kača despotizem. Glavna misel grba je potentakem ta, da neomejna sila narodova zmaga ne da despotizmom.

Toda v tej razlagi je zelo malo resnice. Narobe pa obstaja še neka druga razlaga, ki je sicer manj logična, ki pa je zavita v pravilico-legendarno krasoto ter nosi stare sledove narodnega izročila, v katerem so zgodovinska dejstva prepletena izmenoma z umetniškimi plodom bogate fantazije južnih narodov.

Stari Mehikanci, ki se spominjajo bujnih dogodkov iz svoje burne mladosti, pripovedujejo svojim otrokom zgodovino narodnega znamenja na sledeč način.

Davno, davno, še za časa Aztekov, si je iskal narod pripravnega mesta za svoje mesto. Nevelika skupina pogumnih vodnikov se je priborila do bregov jezera Tekskoko ter se tam ustavila. Narodno izročilo, v katero verje vsak Meksikanec bolj, kakor pa na zgodovinska dejstva, pripoveduje, da se je naenkrat pojavil pred temi ljudmi zlat orel, ki je, sedeč na kaktovem drevesu, držal kačo v kljumu ter razprostiral svoja krila, kakor da bi hotel poleteti nasproti zarkom vshajajočega sonca. Vsi osupnjeni od te nenavadne prikazni, so sklenili vodniki, da si sedajo na onem kraju mesto, ki so je nazvali Tenoktitlano in na kojega mestu se nahaja dandanašnje glavno mesto Mehike. Legenda

stavlja ustanovitev mesta v leto 1325.

Tam, kjer je stalo pred dolgim časom nekaj revnih indijanskih hišic, spletenih iz bambusa ter kritih z bičevjem, so postavili Azteki velik in sijajen hram, ki je spominjal po svojih lepih okraskih na staro-egiptovske palače. Z višine tega hrama se je Špance Cortes ponosno oziral na z ognjem in mečem osvojeno okolico.

Mesto je raslo in bogatelo zelo hitro ter napredovalo v vseh ožirih. V teku dveh stoletij po španskem zavojevanju je bilo mesto Mexico City središče evropske civilizacije v Novem svetu.

Nemška imperija.

Pred petdesetimi leti nemške imperije še ni bilo. Mesto nje je bilo razmetanih posamezno mnogo kraljestev, kakor Pruska, Bavarska, Saska in Virtemberška, potem kneževine in vojvodinje (Badenska, Mecklenburg-Schwerin in Hessen). Vse te posamezne dele sedanje Nemčije so po večini nase-

CENIK KNJIG

katere ima v zalogi

SLOVENIC PUBLISHING CO.

82 CORTLANDT ST. NEW YORK, N. Y.

POUČNE KNJIGE:

Ahnov nemško-angleški tolmač, vezan	—50
Berilo prvo, vezano	—30
Berilo drugo, vezano	—40
Cerkvena zgodovina	—70
Domači zdravnik	—50
Evangelij	—50
Fizika 1. in 2. del	—45
Katekizem vez. veliki	—40
Katekizem vez. mali	—15
Nemškina brez učitelja, 1. in 2. del, vsak 50c., oba	\$1.00
Občna zgodovina	\$4.00
Pesmarica, nagrobnice	\$1.00
Poljedelstvo	—50
Popolni nauk o čebelarstvu, vezan	\$1.00
Postrežba bolnikom	—20
Sadjevje v pogovorih Schimpffov nemško-slovenski slovar	\$1.20
Slovenski pravnik	\$2.00
Slovenska Slovnica, vez.	\$1.20
Slovenska pesmarica, 1. in 2. zvezek vsak po	—60
Spisovnik ljubavnih pisem	—40
Trtna uš in trtozeja	—40
Umna živinoreja	—50
Umni kmetovalec	—50
Žirovnik, narodne pesmi, 1. in 2. in 3. zvezek, vez., po	—50

Revolucija na Portugalskem

Senila	—15
Stanley v Afriki	—30
Sherlock Holmes, 3., 4., 5. in 6. zvezek po	—80
Sveta noč	—20
Srečolovec	—20
Strah na Sokolskem gradu, 100 zvezkov	\$5.00
Strelec	—20
Sanjska knjiga, velika	—30
Štiri povesti	—20
Tegetthof	—25
Vojna na Balkanu, 13. zvez.	\$1.55
Zlate jagode, vez.	—30
Življenja trnjeva pot za kruhom	—50
Življenje na avstr. dvoru ali Smrt cesarjeviča Rudolfa (Tragedija v Meyerlingu)	—75

SPILMANOVE POVESTI:

1. zv. Ljubite svoje sovražnike	—20
2. zv. Maron, krščanski deček	—25
3. zv. Praški judek	—20
4. zv. Arumgan, sin indijskega kneza	—25
5. zv. Sultanovi sužnji	—25
6. zv. Tri indijanske povesti	—30
7. zv. Kraljičin nečak	—30
8. zv. Zvesti sin	—30
9. zv. Rdeča in bela vrtnica	—30
10. zv. Korejska brata	—30
11. zv. Boj in zmaga	—30
12. zv. Prisega huronskega glavarja	—30
13. zv. Angelj sužnjev	—30
14. zv. Priganjanje indijanskih misionarjev	—30

TALIJA.

Zbirka gledaliških iger

Pri puščavniku	—20
Raztresenca	—30
Starinaria	—20
Idealna Tašča	—20

RAZGLEDNICE:

Newyorške s cveticami, humoristične, bovične, novoletne in velikonočne, komad po ducat po	—13
Z slikami mesta New Yorka po Album mesta New Yorka s krasnimi slikami, mali	—20

ZEMLJEVIDI:

Združenih držav, mali veliki	—10
—25	
Balkanskih držav	—15
Evrope, vezan	—50
Vojna stenska mapa	\$1.50
Zemljevidi: New York, Colorado, Illinois, Kansas, Montana, Ohio, Pennsylvania, Minnesota, Wisconsin, Wyoming in West Virginia in vseh drugih držav po	—25
Avstro-Ogrske mali veliki vezan	—10
Celi svet	—25
Velika stenska mapa U. S. na drugi strani pa celi svet	\$1.50

OPOMBA: Naročilom je prik žiti česarno vrednost, bodisi v gotovini, poštni nakaznici, ali poštinih znamkah. Poština je pri vseh cenah že vračunana.

Incorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota. Sedež v ELY, MINNESOTA.

SLAVNI URADNIKI

svetsednik: J. A. GERM, 507 Cherry Way od bok 52, Ely, Minn. Podpredsednik: ALOIS BALANT, 112 Sterling Ave., Barbours Ohio.

Glavni tajnik: GEO. L. BROZICH, Ely Minn. Slagajnik: JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn. Zaupnik: LOUIS COSTELLO, Box 583, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIKI:

MARTIN IVEC, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

MIKE EUNICH, 421-7th St., Calumet, Mich. PETE ŠPEHAR, 422 N. 4th St., Kansas City, Kans. JOHN KRŽIŠNIK, Box 133, Bardine Pa. JOHN VOGRICH, 444-6th St., La Salle, Ill. JOHN AUSEC, 5427 Homer Ave., N. E. Cleveland, O.

POBOTOVNIKI:

FRAN JUSTIN, 1708 E. 28th St., Lorain, O. JOSEPH PISHLAR, 308-6th St., Rock Springs, Wyo. J. PORENTA, Box 701, Black Diamond Wash.

FOMOŽNI ODBOR:

JOSEPH MERTEL, od društva sv. Cirila in Metoda, Ely, Minn. LOUIS CHAMPA, od društva sv. Sreca Jesusa, Ely, Minn. JOHN GRAHEK, st., od društva Slovencev, Ely, Minn.

Vsi dopisi, tiskajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarni priljubljeni, naj se pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse pri obse pu na predsednika porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov ne bo odgovarjalo.

Družtevno glasilo: "GLAS NARODA."

Med dvema stenama.

Spisal Narte Velikonja.

(Konec.)

Ko je Adolf prebral napis pod karikaturo, je zbledel, pograbil listek in ga raztrgal. "Adolf in Lenčka se ženita!" Učitelj je zapazil nemir in poslal Adolfa klečati pred tablo. Pohbral je svoje knjige in se dvignil. Lenčka je gledala v klop. Čutila je, da ji srce naglo bije, v prsih je občutila žalost in sram.

Ko je pokleknil, so ji solze kabile na lice in na računsko tablico. Številke so izgledale kakor napihnjeni in prozorni hrošči. Adolf je videl le karikaturo in se spomnil večera na Gričku. V duši je vstala nejasna bolelost; ko ga je poklical učitelj, je ostal na mestu.

— Ali spiš? Adolf se je stresel in vstal bled. Vprašanje ga je poklicalo nazaj v soto. Učitelj je videl bolno lice in drget njegovih rok in ga poslal v klop. Naslonil se je in sedel brez misli in nepremično. Glava ga je bolela, oči so ga pekle nekje zadaj za glavo in glas učiteljev je zvenel v čudni dalji.

Ko so odšli drugi, ga je učitelj poklical k sebi. — Kaj so ti hoteli? Deček je pomislil, ozrl se in ni videl nikogar. — Ker se norčujejo! — Vrte! je in prekladal ravnilo iz roke v roko in gledal v tla. — Kako? — Da bom zibal! ... Učitelj se je posmehoval in ga poklical po rami. — Saj to ni nič hudega. — Pa ne bom! — Zakaj so ga kupili? — Pobil se je in odšel.

Obvesti so ga čakali otroci. Dva dečka sta privlekla s silo med vrata Lenčko k njemu. Deklece je hlipalo in praskalo. — Čemu se bojiš, saj si pisala! — Nekdo je čital glasno: — Z mano pojdeš domov! Adolf je obstal. Hotel je iztrgati Lenčko iz rok, pa je misel prenelo sklopala. Zakipelo je v njem; Lenčka je kriva, je pomislil. Zdal se je, kaj mu smejejo. Iztrgal ji je tablico in jo udaril po glavi. Ko so se razsuli drobci po tleh, je začutil kričev v sru. videl je preplašeni in neobčutljivi obrazek, ki je iskal poti do solz in presenečenja. Tablica je ležala pred njo na tleh v kosih, Adolf je zbežal. Doma je vrgl knjige na mizo in šel na vrt. Sosedova hiša je bila za streljaj oddaljena. Sedel je na klopico za zid in čakal da pride Lenčka.

so širili peroti, spuščali po kljuni rdeči pendelj in se grozili. Ko je primahal Sultan na vrt, je zagledal sosedovo mačko na zidu; pihnila je vanj, pes ji je pokazal zobe, da je zbežala. Preskočil je naglo vrt in planil med kokošjo družino za muce, ki je zbežala na bližnjo slivo in ga zbadljivo gledala izmed vej. Sultan je udaril z repom in zavilil.

Na dvorišču pa je bil krik in vrišč, petelin je kokodakal na visokem stolu, kokoši so bežale na štirinajst strani sveta in bile s perotni po prahu in pesku, da so jih komaj dohajale noge. Adolf je hotel poklicati psa, pa je zagledal na vratih soseda, ki je v strahu za svoje putke prihitel na prag. Od druge strani je prilitavala Lenčka. — Zakaj se jočeš? — Adolfu se je stisnilo srce, čutil je mrz in senih in pričakoval obtožbe. Lenčka je hlipaje spravila iz sebe počasi. — Pa-pa-padla sem! — Adolf je obstal; mrz se je sedaj spremenil v bolesr. — Pa-pa-padla sem in ubila tablico!

Čutil je še bolj pekočo krivico v sru. Ko je videl rdeči obrazek jokati, mu je bil tesno in žal. Vprašal se je, kaj je hotela s pisnom, kaj so hoteli s karikaturo v šoli. Vrstilo se je vprašanje za vprašanjem in nikjer ni bilo odgovora. Vstal je in šel z vrta. Na dvorišču je velik hlapec napajal konje. Posadil ga je na rjavčka in žvižgal veselo pesem. Ko je privezal konje in si osnažil škornje na trati, ga je Adolf vprašal: — Tone, zakaj se ljudje ženijo? — Hlapec se je glasno zasmeljal, privzdignil ga za ušesi in pripomnil: — Kaj ti ne pride na misel? Ko boš velik, že izveš. Zdal si se otrok!

Adolf je povsili užaljen in osramočen glavo. — Kdaj bom velik? — se je vprašal in stopil pred hlapec; videl je, da glava sega komaj do teškega tolarja Marije Terezije na njegovem telovniku. — Ko boš velik? — Hlapec ga je dvignil na ramo in ga nesel v hišo. Adolf je sedel molče v kot pri ognjišču in brskal po pepelu. — Mamu bi rad vprašal, pa se ni zanesel. — Ko je prišla teta Vica, je imel hlače zaprašene in bele; ko je kihnil, mu je prišel pepel v oči in nos, da si je menal oči do solz in kihal neprestano.

V. Popoldna je videl, da je gnala Lenčka past. Vzel je svojo tablico, stisnil jo pod suknjič in se počasi izmuznil skozi vrt mimo pšenice v gozdič. Na drugi strani je na bregu pala Lenčka. Čepela je ob skali in vrtela papirje v roki, ob njej se je smehljalo rdeče jabolko. Gledal jo je nekaj časa, nato se splazil potihoma do nje in stal brez besed. Ozrla se je in se mu nasmejala. Izvlekel je tablico in ji jo ponudil. — Zakaj? — Ubil sem tvojo! — Mama kupi drugo. Vrtel je tablico v roki in gledal v tla. — Lenčka, — je povzel, — ali si še jezna? — Pogledala ga je zopet. — Saj nisem bila! — Molčal je, Lenčka tudi. — Ti? — Ozrla se je radovedno nanj in vprašala s pogledom. Adolf je zopet pomislil. — Zakaj nisi povedala mami? — Zasmejala se je. — Kregan bi bil! — Ozrl se je v hipnem razdraženju in zagledal, da gre krava v klanec. — Počakaj, zavrnem jo jaz! — Ko se je vrnil, mu je ponudila popisane papirje. — Glej, Adolf, beri! — Vzel je pismo in brala sta počasi, ker je bila pisava težka in neokretna. Čitala sta polglasno, ugibala pri črkah in čitala: — Draga Roza! — Pišem čez hribe in doline zelene pošiljam pozdrave sladke in medene Tvoj Jože ali rože na vrtu cvetijo vsak dan moje misli k Tebi hitijo in dneve štejejo ko boš Ti moja naj se ljudje smejejo Bog bo otroke dal ti jih boš zibala jaz bom pa kruhka dal. Na koncu je bila pika in nato spodaj: — "Tvoj Jože".

Ko sta prislovala do konca, sta se nasmejala prvi hip, potem umolknila. Lenčka je z roko nehote sprožila jabolko po bregu, vzkljnila in hitela za njim. Vrnila se je in rekla: — Jaz bi zibala rada. Pri nas ni več otrok. Pogledal jo je začudeno. — Jaz ne maram. — Nato sta molčala. — Bog da otroke! — je poudaril Adolf po dolgem. — Bog da! — — Doma so rekli, da so kupili. Zopet sta molčala. — Kdo je to pisal? — je vprašal. — Ne vem. Naši dekli sem vzela. Adolf se je spomnil na Griček in na Roza. Fant je pisal in tisti fant je Jože. — Jaz sem ga videl! — Daleč nekje se je oglasil sirov glas, kričiča popevka se je razbijala ob rebri. — Kdo poje? — Drejč. — Ta! — Orve pase! — Prižene po klanec in bo klet! — Ne! — je rekel Adolf. Lenčka se je spomnila prizora pred šolo in nagajivke, ki jo je učil Drejč. — Tuta nina tuta na ... — Adolf, zakaj ne maraš zibati? — Ker je jud! — Saj so ga krstili za Lojza! — Albert je najlepši! — Meni ne! — Nasmejala se je glasno in zardela. Adolf ni ničesar opazil in ničesar rekel. — Prijela je njegovo roko in vzkliknila: — Veš kaj, Adolf? — Pogledal ji je v oči. — Veš kaj? Kajueda nisi več jezen na Lojza? — Ni odgovoril. — Deklece je nadaljevalo. — Ne smeš biti, več; Bog ga je dal in krščen je. — Zakaj me pa dražijo? — Lenčka je umolknila. Čez klanec je zopet dospela pesem: Kričiči in zadirčni glas je dobro pravzaprav slabo razodeval pevca. — Adolf je pomislil na Mitaljki-nega Drejča in njegov posmeh. — Čemu se mi smejejo? — je ponovil. — Ker se jeziš! — Na klanec se je oglasil zvonec. V zraku je zažvižgalo in v razdalji dveh metrov je padel na tablico kamen, da se je razstrelila v drobce. — Adolf je skočil po klanec, Lenčka je obstala misno in plašno na mestu. — Vzel je svojo tablico, stisnil jo

pod suknjič in se počasi izmuznil skozi vrt mimo pšenice v gozdič. Na drugi strani je na bregu pala Lenčka. Čepela je ob skali in vrtela papirje v roki, ob njej se je smehljalo rdeče jabolko. Gledal jo je nekaj časa, nato se splazil potihoma do nje in stal brez besed. Ozrla se je in se mu nasmejala. Izvlekel je tablico in ji jo ponudil. — Zakaj? — Ubil sem tvojo! — Mama kupi drugo. Vrtel je tablico v roki in gledal v tla. — Lenčka, — je povzel, — ali si še jezna? — Pogledala ga je zopet. — Saj nisem bila! — Molčal je, Lenčka tudi. — Ti? — Ozrla se je radovedno nanj in vprašala s pogledom. Adolf je zopet pomislil. — Zakaj nisi povedala mami? — Zasmejala se je. — Kregan bi bil! — Ozrl se je v hipnem razdraženju in zagledal, da gre krava v klanec. — Počakaj, zavrnem jo jaz! — Ko se je vrnil, mu je ponudila popisane papirje. — Glej, Adolf, beri! — Vzel je pismo in brala sta počasi, ker je bila pisava težka in neokretna. Čitala sta polglasno, ugibala pri črkah in čitala: — Draga Roza! — Pišem čez hribe in doline zelene pošiljam pozdrave sladke in medene Tvoj Jože ali rože na vrtu cvetijo vsak dan moje misli k Tebi hitijo in dneve štejejo ko boš Ti moja naj se ljudje smejejo Bog bo otroke dal ti jih boš zibala jaz bom pa kruhka dal. Na koncu je bila pika in nato spodaj: — "Tvoj Jože".

Ko sta prislovala do konca, sta se nasmejala prvi hip, potem umolknila. Lenčka je z roko nehote sprožila jabolko po bregu, vzkljnila in hitela za njim. Vrnila se je in rekla: — Jaz bi zibala rada. Pri nas ni več otrok. Pogledal jo je začudeno. — Jaz ne maram. — Nato sta molčala. — Bog da otroke! — je poudaril Adolf po dolgem. — Bog da! — — Doma so rekli, da so kupili. Zopet sta molčala. — Kdo je to pisal? — je vprašal. — Ne vem. Naši dekli sem vzela. Adolf se je spomnil na Griček in na Roza. Fant je pisal in tisti fant je Jože. — Jaz sem ga videl! — Daleč nekje se je oglasil sirov glas, kričiča popevka se je razbijala ob rebri. — Kdo poje? — Drejč. — Ta! — Orve pase! — Prižene po klanec in bo klet! — Ne! — je rekel Adolf. Lenčka se je spomnila prizora pred šolo in nagajivke, ki jo je učil Drejč. — Tuta nina tuta na ... — Adolf, zakaj ne maraš zibati? — Ker je jud! — Saj so ga krstili za Lojza! — Albert je najlepši! — Meni ne! — Nasmejala se je glasno in zardela. Adolf ni ničesar opazil in ničesar rekel. — Prijela je njegovo roko in vzkliknila: — Veš kaj, Adolf? — Pogledal ji je v oči. — Veš kaj? Kajueda nisi več jezen na Lojza? — Ni odgovoril. — Deklece je nadaljevalo. — Ne smeš biti, več; Bog ga je dal in krščen je. — Zakaj me pa dražijo? — Lenčka je umolknila. Čez klanec je zopet dospela pesem: Kričiči in zadirčni glas je dobro pravzaprav slabo razodeval pevca. — Adolf je pomislil na Mitaljki-nega Drejča in njegov posmeh. — Čemu se mi smejejo? — je ponovil. — Ker se jeziš! — Na klanec se je oglasil zvonec. V zraku je zažvižgalo in v razdalji dveh metrov je padel na tablico kamen, da se je razstrelila v drobce. — Adolf je skočil po klanec, Lenčka je obstala misno in plašno na mestu. — Vzel je svojo tablico, stisnil jo

pod suknjič in se počasi izmuznil skozi vrt mimo pšenice v gozdič. Na drugi strani je na bregu pala Lenčka. Čepela je ob skali in vrtela papirje v roki, ob njej se je smehljalo rdeče jabolko. Gledal jo je nekaj časa, nato se splazil potihoma do nje in stal brez besed. Ozrla se je in se mu nasmejala. Izvlekel je tablico in ji jo ponudil. — Zakaj? — Ubil sem tvojo! — Mama kupi drugo. Vrtel je tablico v roki in gledal v tla. — Lenčka, — je povzel, — ali si še jezna? — Pogledala ga je zopet. — Saj nisem bila! — Molčal je, Lenčka tudi. — Ti? — Ozrla se je radovedno nanj in vprašala s pogledom. Adolf je zopet pomislil. — Zakaj nisi povedala mami? — Zasmejala se je. — Kregan bi bil! — Ozrl se je v hipnem razdraženju in zagledal, da gre krava v klanec. — Počakaj, zavrnem jo jaz! — Ko se je vrnil, mu je ponudila popisane papirje. — Glej, Adolf, beri! — Vzel je pismo in brala sta počasi, ker je bila pisava težka in neokretna. Čitala sta polglasno, ugibala pri črkah in čitala: — Draga Roza! — Pišem čez hribe in doline zelene pošiljam pozdrave sladke in medene Tvoj Jože ali rože na vrtu cvetijo vsak dan moje misli k Tebi hitijo in dneve štejejo ko boš Ti moja naj se ljudje smejejo Bog bo otroke dal ti jih boš zibala jaz bom pa kruhka dal. Na koncu je bila pika in nato spodaj: — "Tvoj Jože".

Ko sta prislovala do konca, sta se nasmejala prvi hip, potem umolknila. Lenčka je z roko nehote sprožila jabolko po bregu, vzkljnila in hitela za njim. Vrnila se je in rekla: — Jaz bi zibala rada. Pri nas ni več otrok. Pogledal jo je začudeno. — Jaz ne maram. — Nato sta molčala. — Bog da otroke! — je poudaril Adolf po dolgem. — Bog da! — — Doma so rekli, da so kupili. Zopet sta molčala. — Kdo je to pisal? — je vprašal. — Ne vem. Naši dekli sem vzela. Adolf se je spomnil na Griček in na Roza. Fant je pisal in tisti fant je Jože. — Jaz sem ga videl! — Daleč nekje se je oglasil sirov glas, kričiča popevka se je razbijala ob rebri. — Kdo poje? — Drejč. — Ta! — Orve pase! — Prižene po klanec in bo klet! — Ne! — je rekel Adolf. Lenčka se je spomnila prizora pred šolo in nagajivke, ki jo je učil Drejč. — Tuta nina tuta na ... — Adolf, zakaj ne maraš zibati? — Ker je jud! — Saj so ga krstili za Lojza! — Albert je najlepši! — Meni ne! — Nasmejala se je glasno in zardela. Adolf ni ničesar opazil in ničesar rekel. — Prijela je njegovo roko in vzkliknila: — Veš kaj, Adolf? — Pogledal ji je v oči. — Veš kaj? Kajueda nisi več jezen na Lojza? — Ni odgovoril. — Deklece je nadaljevalo. — Ne smeš biti, več; Bog ga je dal in krščen je. — Zakaj me pa dražijo? — Lenčka je umolknila. Čez klanec je zopet dospela pesem: Kričiči in zadirčni glas je dobro pravzaprav slabo razodeval pevca. — Adolf je pomislil na Mitaljki-nega Drejča in njegov posmeh. — Čemu se mi smejejo? — je ponovil. — Ker se jeziš! — Na klanec se je oglasil zvonec. V zraku je zažvižgalo in v razdalji dveh metrov je padel na tablico kamen, da se je razstrelila v drobce. — Adolf je skočil po klanec, Lenčka je obstala misno in plašno na mestu. — Vzel je svojo tablico, stisnil jo

pod suknjič in se počasi izmuznil skozi vrt mimo pšenice v gozdič. Na drugi strani je na bregu pala Lenčka. Čepela je ob skali in vrtela papirje v roki, ob njej se je smehljalo rdeče jabolko. Gledal jo je nekaj časa, nato se splazil potihoma do nje in stal brez besed. Ozrla se je in se mu nasmejala. Izvlekel je tablico in ji jo ponudil. — Zakaj? — Ubil sem tvojo! — Mama kupi drugo. Vrtel je tablico v roki in gledal v tla. — Lenčka, — je povzel, — ali si še jezna? — Pogledala ga je zopet. — Saj nisem bila! — Molčal je, Lenčka tudi. — Ti? — Ozrla se je radovedno nanj in vprašala s pogledom. Adolf je zopet pomislil. — Zakaj nisi povedala mami? — Zasmejala se je. — Kregan bi bil! — Ozrl se je v hipnem razdraženju in zagledal, da gre krava v klanec. — Počakaj, zavrnem jo jaz! — Ko se je vrnil, mu je ponudila popisane papirje. — Glej, Adolf, beri! — Vzel je pismo in brala sta počasi, ker je bila pisava težka in neokretna. Čitala sta polglasno, ugibala pri črkah in čitala: — Draga Roza! — Pišem čez hribe in doline zelene pošiljam pozdrave sladke in medene Tvoj Jože ali rože na vrtu cvetijo vsak dan moje misli k Tebi hitijo in dneve štejejo ko boš Ti moja naj se ljudje smejejo Bog bo otroke dal ti jih boš zibala jaz bom pa kruhka dal. Na koncu je bila pika in nato spodaj: — "Tvoj Jože".

Ko sta prislovala do konca, sta se nasmejala prvi hip, potem umolknila. Lenčka je z roko nehote sprožila jabolko po bregu, vzkljnila in hitela za njim. Vrnila se je in rekla: — Jaz bi zibala rada. Pri nas ni več otrok. Pogledal jo je začudeno. — Jaz ne maram. — Nato sta molčala. — Bog da otroke! — je poudaril Adolf po dolgem. — Bog da! — — Doma so rekli, da so kupili. Zopet sta molčala. — Kdo je to pisal? — je vprašal. — Ne vem. Naši dekli sem vzela. Adolf se je spomnil na Griček in na Roza. Fant je pisal in tisti fant je Jože. — Jaz sem ga videl! — Daleč nekje se je oglasil sirov glas, kričiča popevka se je razbijala ob rebri. — Kdo poje? — Drejč. — Ta! — Orve pase! — Prižene po klanec in bo klet! — Ne! — je rekel Adolf. Lenčka se je spomnila prizora pred šolo in nagajivke, ki jo je učil Drejč. — Tuta nina tuta na ... — Adolf, zakaj ne maraš zibati? — Ker je jud! — Saj so ga krstili za Lojza! — Albert je najlepši! — Meni ne! — Nasmejala se je glasno in zardela. Adolf ni ničesar opazil in ničesar rekel. — Prijela je njegovo roko in vzkliknila: — Veš kaj, Adolf? — Pogledal ji je v oči. — Veš kaj? Kajueda nisi več jezen na Lojza? — Ni odgovoril. — Deklece je nadaljevalo. — Ne smeš biti, več; Bog ga je dal in krščen je. — Zakaj me pa dražijo? — Lenčka je umolknila. Čez klanec je zopet dospela pesem: Kričiči in zadirčni glas je dobro pravzaprav slabo razodeval pevca. — Adolf je pomislil na Mitaljki-nega Drejča in njegov posmeh. — Čemu se mi smejejo? — je ponovil. — Ker se jeziš! — Na klanec se je oglasil zvonec. V zraku je zažvižgalo in v razdalji dveh metrov je padel na tablico kamen, da se je razstrelila v drobce. — Adolf je skočil po klanec, Lenčka je obstala misno in plašno na mestu. — Vzel je svojo tablico, stisnil jo

pod suknjič in se počasi izmuznil skozi vrt mimo pšenice v gozdič. Na drugi strani je na bregu pala Lenčka. Čepela je ob skali in vrtela papirje v roki, ob njej se je smehljalo rdeče jabolko. Gledal jo je nekaj časa, nato se splazil potihoma do nje in stal brez besed. Ozrla se je in se mu nasmejala. Izvlekel je tablico in ji jo ponudil. — Zakaj? — Ubil sem tvojo! — Mama kupi drugo. Vrtel je tablico v roki in gledal v tla. — Lenčka, — je povzel, — ali si še jezna? — Pogledala ga je zopet. — Saj nisem bila! — Molčal je, Lenčka tudi. — Ti? — Ozrla se je radovedno nanj in vprašala s pogledom. Adolf je zopet pomislil. — Zakaj nisi povedala mami? — Zasmejala se je. — Kregan bi bil! — Ozrl se je v hipnem razdraženju in zagledal, da gre krava v klanec. — Počakaj, zavrnem jo jaz! — Ko se je vrnil, mu je ponudila popisane papirje. — Glej, Adolf, beri! — Vzel je pismo in brala sta počasi, ker je bila pisava težka in neokretna. Čitala sta polglasno, ugibala pri črkah in čitala: — Draga Roza! — Pišem čez hribe in doline zelene pošiljam pozdrave sladke in medene Tvoj Jože ali rože na vrtu cvetijo vsak dan moje misli k Tebi hitijo in dneve štejejo ko boš Ti moja naj se ljudje smejejo Bog bo otroke dal ti jih boš zibala jaz bom pa kruhka dal. Na koncu je bila pika in nato spodaj: — "Tvoj Jože".

Ko sta prislovala do konca, sta se nasmejala prvi hip, potem umolknila. Lenčka je z roko nehote sprožila jabolko po bregu, vzkljnila in hitela za njim. Vrnila se je in rekla: — Jaz bi zibala rada. Pri nas ni več otrok. Pogledal jo je začudeno. — Jaz ne maram. — Nato sta molčala. — Bog da otroke! — je poudaril Adolf po dolgem. — Bog da! — — Doma so rekli, da so kupili. Zopet sta molčala. — Kdo je to pisal? — je vprašal. — Ne vem. Naši dekli sem vzela. Adolf se je spomnil na Griček in na Roza. Fant je pisal in tisti fant je Jože. — Jaz sem ga videl! — Daleč nekje se je oglasil sirov glas, kričiča popevka se je razbijala ob rebri. — Kdo poje? — Drejč. — Ta! — Orve pase! — Prižene po klanec in bo klet! — Ne! — je rekel Adolf. Lenčka se je spomnila prizora pred šolo in nagajivke, ki jo je učil Drejč. — Tuta nina tuta na ... — Adolf, zakaj ne maraš zibati? — Ker je jud! — Saj so ga krstili za Lojza! — Albert je najlepši! — Meni ne! — Nasmejala se je glasno in zardela. Adolf ni ničesar opazil in ničesar rekel. — Prijela je njegovo roko in vzkliknila: — Veš kaj, Adolf? — Pogledal ji je v oči. — Veš kaj? Kajueda nisi več jezen na Lojza? — Ni odgovoril. — Deklece je nadaljevalo. — Ne smeš biti, več; Bog ga je dal in krščen je. — Zakaj me pa dražijo? — Lenčka je umolknila. Čez klanec je zopet dospela pesem: Kričiči in zadirčni glas je dobro pravzaprav slabo razodeval pevca. — Adolf je pomislil na Mitaljki-nega Drejča in njegov posmeh. — Čemu se mi smejejo? — je ponovil. — Ker se jeziš! — Na klanec se je oglasil zvonec. V zraku je zažvižgalo in v razdalji dveh metrov je padel na tablico kamen, da se je razstrelila v drobce. — Adolf je skočil po klanec, Lenčka je obstala misno in plašno na mestu. — Vzel je svojo tablico, stisnil jo

pod suknjič in se počasi izmuznil skozi vrt mimo pšenice v gozdič. Na drugi strani je na bregu pala Lenčka. Čepela je ob skali in vrtela papirje v roki, ob njej se je smehljalo rdeče jabolko. Gledal jo je nekaj časa, nato se splazil potihoma do nje in stal brez besed. Ozrla se je in se mu nasmejala. Izvlekel je tablico in ji jo ponudil. — Zakaj? — Ubil sem tvojo! — Mama kupi drugo. Vrtel je tablico v roki in gledal v tla. — Lenčka, — je povzel, — ali si še jezna? — Pogledala ga je zopet. — Saj nisem bila! — Molčal je, Lenčka tudi. — Ti? — Ozrla se je radovedno nanj in vprašala s pogledom. Adolf je zopet pomislil. — Zakaj nisi povedala mami? — Zasmejala se je. — Kregan bi bil! — Ozrl se je v hipnem razdraženju in zagledal, da gre krava v klanec. — Počakaj, zavrnem jo jaz! — Ko se je vrnil, mu je ponudila popisane papirje. — Glej, Adolf, beri! — Vzel je pismo in brala sta počasi, ker je bila pisava težka in neokretna. Čitala sta polglasno, ugibala pri črkah in čitala: — Draga Roza! — Pišem čez hribe in doline zelene pošiljam pozdrave sladke in medene Tvoj Jože ali rože na vrtu cvetijo vsak dan moje misli k Tebi hitijo in dneve štejejo ko boš Ti moja naj se ljudje smejejo Bog bo otroke dal ti jih boš zibala jaz bom pa kruhka dal. Na koncu je bila pika in nato spodaj: — "Tvoj Jože".

— Kdo je vrge! — je vprašal, ko se je zavedel. V odgovor se je na zidu prikazal Drejč. Adolf je vzkipe! in planil proti zidu. Drejč je porogljivo poudaril: — S takimi predpasnikarji se jaz ne tepem! Adolf je čutil, kakor da ga je udaril po licu. — Kdo je predpasnikar? — Ti — vedno si s punčeti, — sram te bodi, vedno se ženiš! — Adolf je videl ves prizor po šoli in stal kakor vkopan. Drejč pa je nadaljeval: — S fanti hodi in ne bodi neumen! — Lenčka je čakala na bregu in poklicala: — Adolf! — Ko se je ozrl, je dvignila jabolko. — Narediva ogenj in ga spečeva! — Drejč se je zasmeljal. — Domov pojdi rajši, domov zibat, da ne boš tepen! — Ne! Ziblje mama! — Ali še ležiš? — Se! — Zakaj? — Prehla — naglo najeceljal. — Ne vem! — Drejč se je zarežal. — Glej, Adolf, beri! — Adolf se je spomnil hlapčevih besed in zardel kot rak. — Zakaj? — Zato! — Drejč je vrge! palico v zrak, skočil v klanec, preklenil se in jo nazaj vovil. Nato je stopil k zidu in dejal: — Kaj mi daš, da povem? — Adolf je pomislil. — Sadja ti prinesem! — Jabolko! — Prinesem. — Pojdi z menoj torej! — Ko je Adolf skočil čez zid, je Lenčka prišla h klanec in poklicala prijateno: — Adolf! — Adolf se ni ozrl, pomagal je Drejču poditi ove. — Žalostna je obstala na zidu. — Krave so pa zavohale kapus za grobljo; Lenčka jih ni videla. — Ko je Adolf prignal ove Drejču na ravnico, je Drejč že ležal za grmom in zmaljal z glavo: — Če daš dve? — Pa dam! — Legel je k njemu. Drejč je pripovedoval in se smejal porogljivo ob vsaki kvanti, ki jo je ubral na cesti med vozni in na seniku med hlapci v ponočnjaki. — Adolf je čutil spočetka gnus v duši. Rad bi vstal in zbežal, pa je ležal in poslušal. Pred njim so zaživele neznane stvari, vse je šlo mimo njega, vse v porogljivem nasmehu Drejčevem. Zasoavrazil je teto Vico, ki ga je zaprla v sobo, da bi ji pljunil v obraz, videl je nakremženi obraz Lojzov. — Ali sem bil tudi jaz jud? — Tudi! — Pa je bolje, da nisi. — Bolje, je rekel naš hlapec, jud se še pridušati ne more, — je potrdil Drejč. — Pa je slišal mamu. — Prehladila sem se. — Zaječal je skoraj ob spominu. Drejč je malomarno pripovedoval vrtel palico, metal kamenje in v pil na ove. Česar ni dobro vedel, si je izmišljal spriti in lagal. — Adolf ga je gledal v oči, spomnil se je učitelja, ki ga je s posmehom potrkal po rami. — Saj ni nič hudega. — Živel je v pijani mrzlici. Ko je Drejč prenehal, si je ponel oči in se stresel. — Vsega ne povem; premalo je dvoje jabolko. — Adolf je otipal v žepu majhen nožiček, ki mu ga je mama prinesla z božje poti, in mu ponudil. — Povej še! — Drejč je hitro vtaknil, da se ne bi skesal, in nadaljeval. Ko je zopet prenehal, se je prevahil na hrbet in postavil palico na nos. — Adolfu je bilo srce, ob strani ga je grizlo, sram ga je bilo pred samim seboj. — Ali veš še kaj? — Drejč se je okrenil, zanikal z glavo in odgovoril: — Ničesar več! — Adolf je vstal, pa so bile noge kakor pijane, v glavi ga je tiščalo. Obutek dveh sten, ki mu razmikata srce, mu je stisnil prsi, da mu je prihajalo slabo. Zdelo se mu je, da je obvisel med njima v praznini. — Vtaknil je roke v žep in odšel. — Ne pozabi jabolko! — je zapvil za njim Drejč. Kakor da ga je sram judeževaga groša, je nadaljeval: — Če jih prinesesh pot, ti vrnem nož.

pod suknjič in se počasi izmuznil skozi vrt mimo pšenice v gozdič. Na drugi strani je na bregu pala Lenčka. Čepela je ob skali in vrtela papirje v roki, ob njej se je smehljalo rdeče jabolko. Gledal jo je nekaj časa, nato se splazil potihoma do nje in stal brez besed. Ozrla se je in se mu nasmejala. Izvlekel je tablico in ji jo ponudil. — Zakaj? — Ubil sem tvojo! — Mama kupi drugo. Vrtel je tablico v roki in gledal v tla. — Lenčka, — je povzel, — ali si še jezna? — Pogledala ga je zopet. — Saj nisem bila! — Molčal je, Lenčka tudi. — Ti? — Ozrla se je radovedno nanj in vprašala s pogledom. Adolf je zopet pomislil. — Zakaj nisi povedala mami? — Zasmejala se je. — Kregan bi bil! — Ozrl se je v hipnem razdraženju in zagledal, da gre krava v klanec. — Počakaj, zavrnem jo jaz! — Ko se je vrnil, mu je ponudila popisane papirje. — Glej, Adolf, beri! — Vzel je pismo in brala sta počasi, ker je bila pisava težka in neokretna. Čitala sta polglasno, ugibala pri črkah in čitala: — Draga Roza! — Pišem čez hribe in doline zelene pošiljam pozdrave sladke in medene Tvoj Jože ali rože na vrtu cvetijo vsak dan moje misli k Tebi hitijo in dneve štejejo ko boš Ti moja naj se ljudje smejejo Bog bo otroke dal ti jih boš zibala jaz bom pa kruhka dal. Na koncu je bila pika in nato spodaj: — "Tvoj Jože".

pod suknjič in se počasi izmuznil skozi vrt mimo pšenice v gozdič. Na drugi strani je na bregu pala Lenčka. Čepela je ob skali in vrtela papirje v roki, ob njej se je smehljalo rdeče jabolko. Gledal jo je nekaj časa, nato se splazil potihoma do nje in stal brez besed. Ozrla se je in se mu nasmejala. Izvlekel je tablico in ji jo ponudil. — Zakaj? — Ubil sem tvojo! — Mama kupi drugo. Vrtel je tablico v roki in gledal v tla. — Lenčka, — je povzel, — ali si še jezna? — Pogledala ga je zopet. — Saj nisem bila! — Molčal je, Lenčka tudi. — Ti? — Ozrla se je radovedno nanj in vprašala s pogledom. Adolf je zopet pomislil. — Zakaj nisi povedala mami? — Zasmejala se je. — Kregan bi bil! — Ozrl se je v hipnem razdraženju in zagledal, da gre krava v klanec. — Počakaj, zavrnem jo jaz! — Ko se je vrnil, mu je ponudila popisane papirje. — Glej, Adolf, beri! — Vzel je pismo in brala sta počasi, ker je bila pisava težka in neokretna. Čitala sta polglasno, ugibala pri črkah in čitala: — Draga Roza! — Pišem čez hribe in doline zelene pošiljam pozdrave sladke in medene Tvoj Jože ali rože na vrtu cvetijo vsak dan moje misli k Tebi hitijo in dneve štejejo ko boš Ti moja naj se ljudje smejejo Bog bo otroke dal ti jih boš zibala jaz bom pa kruhka dal. Na koncu je bila pika in nato spodaj: — "Tvoj Jože".

pod suknjič in se počasi izmuznil skozi vrt mimo pšenice v gozdič. Na drugi strani je na bregu pala Lenčka. Čepela je ob skali in vrtela papirje v roki, ob njej se je smehljalo rdeče jabolko. Gledal jo je nekaj časa, nato se splazil potihoma do nje in stal brez besed. Ozrla se je in se mu nasmejala. Izvlekel je tablico in ji jo ponudil. — Zakaj? — Ubil sem tvojo! — Mama kupi drugo. Vrtel je tablico v roki in gledal v tla. — Lenčka, — je povzel, — ali si še jezna? — Pogledala ga je zopet. — Saj nisem bila! — Molčal je, Lenčka tudi. — Ti? — Ozrla se je radovedno nanj in vprašala s pogledom. Adolf je zopet pomislil. — Zakaj nisi povedala mami? — Zasmejala se je. — Kregan bi bil! — Ozrl se je v hipnem razdraženju in zagledal, da gre krava v klanec. — Počakaj, zavrnem jo jaz! — Ko se je vrnil, mu je ponudila popisane papirje. — Glej, Adolf, beri! — Vzel je pismo in brala sta počasi, ker je bila pisava težka in neokretna. Čitala sta polglasno, ugibala pri črkah in čitala: — Draga Roza! — Pišem čez hribe in doline zelene pošiljam pozdrave sladke in medene Tvoj Jože ali rože na vrtu cvetijo vsak dan moje misli k Tebi hitijo in dneve štejejo ko boš Ti moja naj se ljudje smejejo Bog bo otroke dal ti jih boš zibala jaz bom pa kruhka dal. Na koncu je bila pika in nato spodaj: — "Tvoj Jože".

pod suknjič in se počasi izmuznil skozi vrt mimo pšenice v gozdič. Na drugi strani je na bregu pala

Ilirski "prognani kralji".

Spisal dr. Fran Plešić.

Onim, ki so ob koncu XVIII. in začetkom XIX. stoletja prvi zapluli v romantično strujo miselnosti, so Slovani, istiniti ali namišljeni, služili za zgled njih zgodovinsko-filozofskih teorije.

Mislimo pri tem osobito na Nemce, kakor je bil Herder. Malo pa vemo o tem, v kakem odnosu je bila slovenska "prvotnost in pestra prirodnost" s francosko romantiko; se manj o tem, ali so vojaški in državopolitični stiki Francozov s slovenskim jugom za Napoleonove Ilirije kaj vplivali na kulturno smer Rousseaujevih zemljakov.

Do pred kratkim nam je večini bil neznan roman grofice Wynne-Orsini Rosenberg: "Morlaci" (1788), ki nam o njem poroča "Srpski knj. glasnik" (1913). Madame de Stael poznamo bolj iz nemške literarne zgodovine nego po njenem romanu "Korinna" (Corinne, 1807), katerega junakinja sanjari iz Benetk preko morja o zanimivi divjosti istrske in dalmatinske obale ter o dalmatinskih narodnih pesnikih-improvizatorjih.

Poznamo Francoza Charlesa Nodiera, ki je bil za Napoleonove Ilirije nekoliko časa urednik narodnega lista "Télégraph" v Ljubljani. Njegov roman "Ivan Zbogor" je Kržišnik prevel na slovenski jezik (v listku "Slovenskega Naroda" 1886). Veliki Anglež Byron je poznal "Ivana Zbogarja" in Napoleon je na otoku St. Helene nekoč prebil celo noč, čitajoč Nodierov roman ter na straneh pripisoval svoje beležke. Kolikor pa vem, se v Sloveniji doslej ni natančneje raziskavalo, kako ulogo je ta roman jugoslovanskega "poprirdnelega" junaka-hajduka igral v francoski literaturi; in vendar ni samo francoski romantik Chateaubriand baš Nodiera imenoval svojega "dragega učenca", ampak Viktor Hugo celo svojega "učitelja". V Nordierjevem pariškem stanovanju se je "ob plesu kadrlj ustvarjala slavna šola romantizma" (Skerlić). Nodier, ki je leta 1821 izdal sicer neuspelo mistifikacijo jugoslovanskih narodnih pesmi v francoskem jeziku ("Smarra" = Mora?, novele in pesmi), in pa Prosper Mérimée s slično mistifikacijo "Guzla" (La Guzla) sta zastopnika ilirske romantike med Francozi ter očeta apokrifnega Ilirstva, ki pa je imelo ta dobri učinek, da so se preko njega moške, kakor Mickiewicz (Poljak) in Puškin (Rus), začeli zanimati za srbo-hrvatske narodne pesmi.

O teh zanimivih kulturnih vezeh južnega Slovanstva s francosko kulturo je priobčil srbski literarni historik dr. Jovan Skerlić zanimivo študijo: "Francuski romantičari i srpska narodna poezija". Tu je analiziral posebe Nodierjev "Ivan Zbogor" in Mériméejeva "Guzla". Leta 1911. je Srb Vojislav M. Jovanović izdal knjigo o jugoslovanski narodni poeziji v francoski književnosti. V "Letopisu" novosadske Matice Srpske za l. 1913 je Milan Čurčin priobčil študijo "Daudet i Hirstvo" in z njo opozoril na Daudetov roman "Les rois en Exil" (Kralji v prognanstvu), ki je izšel l. 1879 in katerega je prevel tudi Vojislav M. Jovanović.

Čurčinova študija mi je bila povod, da sem jel čitati srbski prevod tega romana, ki je pod naslovom "Prognani kraljevi, Pariski roman" izšel v Pančevu l. 1881. Čas dogodkom Daudetovega romana je l. 1872., po francosko-nemški vojni, oziroma po dogodkih pariške komune, torej začetkom današnje francoske republike.

V prognanstvu žive v Parizu kralj westfalški, kraljica galiska, kralj palermški, vojvoda palmski in kralj ilirski Kristijan II., ki je star le še nekoliko nad 30 let, s kraljico Frideriko in s sinčičem Karlom Aleksejem Leopodom, ki ima priimek — skoro lastno ime — "grof zadarski". Kristijan se je kot kralj zval "kralj Ilirije in Dalmacije, veliki vojvoda Bosne in Hercegovine" ter je stoloval v Ljubljani. Njegova ilirska kruna je bila 600 let stara, ena najlepših kron v Evropi.

Prognana je bila kraljevska rodbina vsled ene izmed onih narodnih bun, ki človeka spominjajo zemeljskih potresov in ki za njimi pridejo velikanske erupcije. "Ah, sree narodov ni zvestejše od sree kraljev!"... V Iliriji, ki je prej

dala svoji kraljevski rodovini toliko svetkovin, so nastala nespoznaljenja, svojevoljnosti, nezupnosti, nazadnje mržnja, ona strašna mržnja cele zemlje, mržnja, ki jo je kraljica Friderika čutila v vzduhu, v molčečih ulicah, v ironijskih pogledih, v trenjenju povesnega čela, zbog česar se je stiskala na dno kočije, kadar se je za hip popeljala ven.

Kralj je popuščal; odpustil je svojega sicer zaslužnega dvorskega vojnega načelnika generala Rosena, ki se je nekdanj zmagovito bil s Turki pri Mostaru in Livnu in s Črnogoreci, ter poveril svoje zaupanje liberalci, da bi na ta način šel v susret novim idejam, a na škodo stranke, ki so jo v Ljubljani zvali kraljičino. Pa zaman; tri leta po odpustitvi Rosena, ki je živeč v Parizu ostal zvest svojemu kralju in kraljevski ideji, je izbruhnila revolucija.

O, kraljica še živo vidi vse te dogodke! Streljajo na njeno okno; ministri so vznemirjeni zblazneli od strahu; prosijo kralja, da naj odstopi... potem so vsi bežali v seljaški obleki ponoči preko planine... Sela so vzbunjena in polna vika, pijana od svobode, kakor... na vseh straneh po vrhovih ognji v znak radosti... Vsa srečna je bila kraljica, ko je v neki kolibi dobila mleka za sinčiča... Konečno se je ojunčila ter dala kralju misel, da se zavrtori v Dubrovnik, ki je ostal zvest. (V Dalmaciji je republikanska misel malo daleč zasegla.) A tu je bilo dva meseca trpljenja in strahu; mesto obkoljeno in obstreljavano, kraljevič bolan; konečno tužno vkravanje na francosko ladjo... Za njimi pa se je s kraljevskega dvorca vila nova zastava ilirske republike.

Tako so pribežali v Pariz, kjer so porušene Tuilleries jasno govorile o strahotah revolucije. Pariz se je radi junaške obrane Dubrovnička zanimal za ilirskega kralja in kraljico; ilustrirani listi so donášali njune slike. Iz Ilirije so prognanci dobivali čisto prekrasne novice, češ, republika nima tam korena, ker ni imela prošlosti, niti svojega heroja.

Nekoč je pa Friderika vzela v roke novine "Brzoteka ilirskega" (Courier Illyrien), ki je poročal o seji ljubljanskega sabora in o njega sklepu, da se prognanemu kralju vrnejo vsa kronska dobra, preko 200 milijonov, ako se Kristijan zase in za svoje naslednike odreče prestolu ilirskemu.

Kristijan se je bil v Parizu brž oklenil slasti pariškega življenja ter je rad opuščal misel na kako lojsetno osvajanje ilirskega kraljevstva; ne tako pa kraljica Friderika. Po mnogih trudih je dospela, da se je ilirska emigracija v Parizu pripravila za "ekspedicijo" v Ilirijo, ki pa se je žalostno končala.

Kralj Kristijan na svoji "ekspediciji" ne pride dalje nego do Fontainebleauja; s svojo ljubeznijo ga zadrži lepa židovka, ki jo je on dvignil za "kneginjo spljetsko". Kristijan je pač bolj rojen za ljubezen nego za kraljevanje ("l'amoureux Slaves"). Medtem se je ekspedicija sama izkušala pri Dubrovniku izkreati, a zaman. Kristijan se odpove kroni na korist svojemu sinu, ki nastopi vladavo kot Leopold V.

Tako se je v pariškem življenju izgubil kralj ilirski. Bilo je tako končevanje že hereditarno v njem. Njegov oče se je bil uničil v ljubezni in njegov ded je bil umrl v sramotnem deliriju. Očividno pa je na mehko stran nagibala tudi njegova slovenska narava — bil je nežen "Slovinec", na katerem ne ostanejo dolgo niti najjačji vtiski. Friderika je dobro poznala "to slovensko prirodo, žestoko in mehko, drhtavo in lomko; imela je tolikokrat priliko odpuščati zabode svojega soproga, človeka-deteta, ki je ohranil od detinstva sve, ljubkost, smeh, pa tudi srečo čud. Tako često ga je pred seboj gledala na kolenuh po kakem pregrešku, kjer je na koeko deval svoje srečo in svoje dostojanstvo... Tudi njega je često zažalostila vest, "zmešano in navno kesanje Slovincin in katolička". Poleg vsega lahkoživstva se je spominjal Kristijan svoje katoliške vzgoje in se je obdajal s pobožnimi predmeti; sredi pijanosti je segel v žep po rožnem veneni, ki ga je imel vedno s seboj. Pri prodaji svoje krone se je pokazal "nezanesljivega Slovincin, ki so ga odgojili jezuiti". Le strastno nagajenje do lepe pariške židovke je v njem premagalo "Slovincin in rimokatolička, ki so ga od malih nog zabavali s pričami o razbojništvih in satanskih nedeljih

skitniških židov v njegovi deželi".

Dvor kralja ilirskega je seveda slovenski. Kristijan sam je "Slovinec", ki se v Parizu trudi govoriti francoski, a govori s lahkim jecljanjem italijanskim; tudi kraljica Friderika je robnusta Dalmatinka, a je v nasprotju s svojim možem ozbiljnega lica in političnega misljenja; njeno čelo je "bolj nizko in zato zopet ponosno"; vzgojena je bila v Monakovem. Njena služkinja, Dalmatinka Peča, govori v svežem dalmatinskem narečju, zvočnem in trdem, ter ima na glavi belo povezo in oni veliki robec z rdečim vezanjem, kakor jih nosijo Dalmatinke.

Kakor da jih je napisal slovenski publicist, se čitajo te le Daudetove besede, češ, v pariški agenturi za tuje so razumeli in govorili vse jezike razen ruskega, ker Rusi govore vse jezike, samo svojega ne.

Poleg Slovanov in Francozov vidimo tudi Nemca Sprichta, ki ljubi, kar je romantično, gradove, doline, razvaline, ter je strastno zavzet za srednji vek.

Med pariškimi prognanci in njih ilirsko domovino posreduje najboljši kraljičini izpovednik fra Alfej. Kot sin ilirskega ribiča je ohranil Alfej staro mornarsko in razbojniško kri tudi takrat, ko je v samostansko-svečeniški karijeri despel že visoko. Liec tega ilirskega samostanca je bilo gusarsko; kri, držanje in poteze na obrazu so mu bile kakor pri onih uskokih, njeđah in razbojnikih na latinskih morjih. Najbolj vnet "kraljevec" ali rojalist pa je Elysee Méraut, iz južne Francije doma, odgojitelj mlademu grofu zaderskemu. Méraut razlaga kraljeviču "dogmo božanskega prava" ter stavi kralje in njih poziv na zemlji med narod in Boga.

Močno nas v tem ilirskem romanu zanima čisto omenjanje guselj in narodnih pesmi. Kristijan piše ljubavno pismo v francoskem jeziku, ki pa je izpremešano z vsem mogočim cvetjem njegove narodne poezije, vzporejajoče drago z golobčimi golobčami itd. Zlasti važen pa je v tem ožiru opis bala v palači Rosenovi pred odhodom "ekspedicije" iz Pariza. Za ta opis mi je temelj in ozadje dalo salonsko življenje poljske kneginje Hodzko, katere mož je pred Legierom bil profesor slavistike v Parizu (okoli l. 1859), in pa francosko pisateljsko pero pisateljice kneginje Koljev-Masalske, ki je Francozom l. 1845 pripovedovala srbsko narodno pesem: "Mala Radojica". Na tem balu so zagodile tudi gusle. "Kar je bil Slovanov v družbi, vse zatrepetalo, ko je zaznalo zvoke gusle..." Brnelo so kakor valovi, ki se premikajo, vzpenjajo, rasto, širijo. Težak oblak, poln bliskovine, ki ga zdajpazdaj živejši poteg z godalom prečara z bliski; a kmalu se izvije iz tega buren, čustven junaški ritem mnogode pesmi, himne in plesa v isti uah, one pesmi o Radojici, ki se v Iliriji poje ob vsakem veselju, v vsakem boju in vsakokrat predstavlja dvojaki značaj svoje stare legende. Hajduk Radojica je pal Turkom v roke, pa se učil mrtvega, da bi mogel uteti. Naložili so ogenj na njegove grudi; hajduk se niti ne narmrde; deli so mu v nedra kačo prisojkinjo, udarili mu dvajset klincev pod nohte, pa se ne makte, kakor da je od kamena. Sedaj so dovedli Hajkumu, največjo in najvišjo devojko v Zadru, ki je začela plesati, pevajoč narodno pesem ilirsko. Čim je začela plesati, čim je začel Radojica, kako zvenče ekini na ogrlici devojke, kako se tresejo kite na njenem pasu, pa se je nasnehnil, progledal in bi bil poginil, da ni z enim skokom prišla k njemu plesalka in mu vrgla na živo lice svilen robec, s katerim je zakitila svoj ples. S tem se je rešil hajduk in evo, zakaj se izza 200 let ona narodna ilirska pesem zove pesem Radojice. Ko so jo začeli plesati neboj prognanstva, so vsi ilirci prebledeli, možki in ženske. Ta poziv guselj je bil glas same domovine... Ono veliko težko godalo je godlo ne po žicah, ampak po živcih.

Dasi je Napoleonove Ilirije politično središče bila Ljubljana, so Francozi vendarle bistvo svojega Ilirstva iskali v hrvatsko-srbskih pokrajinah; nekaj zato, ker so šele od tam zavladali naše provinije, nekaj zato, ker jih je Dubrovnik s svojo prošlostjo in reprezentativnostjo očividno znal zase zavzeti, nekaj menda zaradi oddaljenosti in važnosti vojaške granice, a v literarno-kulturnih krogih zato, ker so jim te pokra-

jine s svojim junaških hajduštvom in s svojo narodno poezijo potrjevale možnost njih romantičnega ideala.

Vsekakor pa se francosko Ilirstvo njema s politično Napoleonovo tvorbo. "Ilirija" je Daudetu isto ozemlje kakor Nodieru: Ljubljana-Dubrovnik-Zadar. Zato pa tudi smemo Daudetov roman z Nodierjevimi staviti v eno zgodovinsko vrsto. Naravno, da jima je tudi splošno značaj isti, namreč romantičen. Morda se Daudetova romantika najlepše vidi v lepi Parizanki, ki se je Kristijanu vdala ne kot osebi, ampak kot kralju ilirskemu.

Žrtvovala se je oni idealni kromi, ki jo je zrla skozi legende in vsakdanje ter romantične knjige, kakor žarek okoli glave, nad sebičnim in strastnim licem svojega ljubavnika.

Velika je časovna razlika med Nodierjem in Daudetom. In vendar pri obeh ilirska romantika! Kaj je bilo Daudetu povod, da se je lotil take snovi? Odkod mu snov sama? Na taka vprašanja deloma odgovarja Čurčin, a ne tako, da bi ne preostajalo vprašanj.

Mi bi se vprašali: Zakaj imata ilirski kralj in ilirska kraljica slovenski imeni: Kristijan, Friderika?

DAROV!

Za nesrečno Zupanovo družino v Grove City, Pa. Sheffield, Pa. Po \$1: Fr. Vičić in Tony Ujančić; po 50¢: Josip Škerl, Janez Porapat, Frank Mizgur, Josip Valenčić, Anton Boštjančić in Anton Valenčić. Grass Creek, Utah. Po \$1: Fr. Eržen in Fr. Čilenšek. Clayton, Wash. John Ster \$1.

Rad bi izvedel za naslov FRANCJA MALNAR, področje Pavlas iz Trave pri Kočevju. Star je 18 let. V Ameriki je približno 3 leta in se nahaja nekje v Pennsylvaniji. Kdor rojakov ve za njegovo bivališče, naj mi blagovolj naznani, za kar se vnaprej zahvaljujem, ali naj se pa sam oglasi. — Rudolf Sušterič, Blaž Malnar, Box 31, Votaw, Texas. (14-17-1)

Iščem svojega prijatelja ALOJZIJA KOBLER. Pred desetimi leti sva prišla skupaj v Ameriko in pred tremi leti sem prejel od njega zadnje pismo iz države Arkansas. Sedaj pa ne vem, kje se nahaja, zato prosim cenjene rojake, če kdo ve, da mi javi, ali naj se pa sam oglasi. — John Suštar, 405 South Pierce St., Milwaukee, Wis.

Želim izvedeti za naslov svojih dveh prijateljev IGNACIJA GOSTNIK in JANEZA KORIN. Prvi je doma iz vasi Lukovica, Sv. Križ pri Litiji, drugi pa iz fare St. Rupert. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za nju naslov, da ga mi javi, ali naj se sama oglasi. Poročati imam jima nekaj važnega. Alois Ceglar, Box 207, Massontown, Pa. (14-17-1)

EDINI SLOVENSKI SALOON v Duluth, Minn.

Rojakom Slovincem naznanjam, da se nahaja moj SALOON pol bloka od Union postaje na desni strani W. Michigan St. šte. 413. Za obilen poset se pripravočam. JOS. SCHARABON.

HVALEKREDEEN TRGOVEC.

Kadar nam trgovce kakršnekoli vrste tako potreže, kakor si sami želimo, je gotovo naše pohvale vredno in je tudi zasluž. Pa kako in kje? All takoj v njegovi trgovini! Ne, ampak pri naših prijateljih. Če cloveka hvalimo vsprico njega, si lahko misli, da se iz njega delamo bodaka, ako ga pa hvalimo pri naših prijateljih, je pa gotova korist dotičnemu trgovcu. Ravnotako želim jaz sam, kadar vam ustrezem pri kupčiji, povejte to vašim znancem, ako pa vam nisem vse po vaši volji storil, pridite nazaj, da popravim krivico.

JOSIP ZAJEC, 1378 E. 49 St., Cleveland, O. Tel. Central 6394 R.

IŠČEM
službo na farmi. Zmožna sem vsakršnega dela. Pišite na naslov: Theresia Novak, 455 Park St., Milwaukee, Wis. (13-15-1)

POTREBUJE SE
delavce in mašinste. Dobra plača stalna služba brez štrajka ali kakega oviranja pri delu. Ne zahteva se pristojbino. Vprašajte: Room (soba) 8 Barge Office, South Ferry, New York, N. Y. (6-19-1)

HARMONIKE
bodisi kakršnekoli vrste izdelujem in popravim po najnižjih cenah, a do lo "pčeno in sanesljivo. V poprav, sanesljivo vsakdo pošlje, ker sem s nad 13 let tukaj v tem poslu in sveda v svojem lastnem domu. V poprav, vnanem krajake kakor vse druge harmonike ter računam po delu ka koršno kdo sahteva brez nadaljnj vprašanj.

JOHN WENZEL
1017 East 62nd St., Cleveland, Ohio.
Slovensko-Amerikanski
KOLEDAR
ZA LETO 1916
Cena mu je **35c.**
Dobi se pri:
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY,
82 Cortlandt St., New York
U zalogi ga imajo tudi nekateri naši zastopniki:
Frank Sakser podružnica
6104 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Charles Karlinger, 394 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Fr. Leskovic, Box 44, Franklin, Kans.
Ivan Pajk, 465 Chestnut St., Conemaugh, Pa.
L. Balant, 112 Sterling Ave., Barberton, Ohio.
M. Ogrin, 12 - 10th St., N. Chicago, Ill.
H. Svetlin, 1016 St. Clair Ave., Sheboygan, Wis.
Alois Rudman, 737 Holmes Ave., Indianapolis, Ind.
M. Klarich, 832 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.
M. Perušek, Ely, Minn. in več drugih naših zastopnikov po drugih naselbinah.
Fr. Cherne, 9534 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Rok Firm, Frontenac, Kansas.
Jakob Petrič, Chisholm, Minn.
Frank Gabrenja, Johnstown, Penna.
Louis Vesel, Gilbert, Minn.
Mat. Kamp, La Salle, Ill.
Frank Skok, 438 - 52 Ave, West Allis, Wis.

DR. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE.
407 East 58th St. NEW YORK, N. Y.
STAROKRAJSKI SLOVANSKI ZDRAVNIK.
Zdravi uspešno bolezni želodca, pljuč, jeter, mehurja in vse notranje bolezni, kakor slabokrvnost, revmatizem, tajne bolezni, božjast, bolezni na maternici, kožne bolezni in otroške bolezni. — Zdravi z zdravilnimi rožami, katere dobira iz domovine. — Z vsakim Slovanom govori v njegovem rodnem jeziku. Odprto je vsak dan (tudi v nedeljo) od devetih zjutraj do sedmih zvečer. (Med prvo Ave. in Ave. A. Blizu prve Ave.) PISITE ALI PRIDITE OSOBNO. — Do njega se pride z nadcestno ali cestno železnico po prvi, drugi ali tretji Ave., in po 50th St. "Crosstown car".

Dobra luč pridobi odjemalce
Trgovci, ki napredujejo so le oni, katerih dobro razsvetljene trgovine privabijo odjemalce.
Mi smo sedaj upeljali sistem za napravo elektrike na obroke za več kot eno leto.
Naprimer, naprava osmih svetilk in ene zarnice stane \$58.96 ter se plačuje po \$1.14 na teden v 52 tednih.
Luč in reklama od zunaj na isti način. Javite nam in poslali vam homo našega zastopnika.
The New York Edison Company
At Your Service
General Offices: Irving Place and 15th Street Telephone: Stuyvesant 5600
Branch Office Show Rooms for the Convenience of the Public
424 Broadway Spring 6900 124 W 42nd St Bryant 5262
126 Delancey St Orchard 1960 151 E 80th St Lenox 7780
10 Irving Pl Stuyvesant 5600 27 E 125th St Harlem 4020
362 E 149th St Melrose 9900
*Open Until Midnight
Night and Emergency Call: Farragut 3000

Kadar je kako društvo namenjeno kupiti bandero, zastavo, regalja, godbene instrumente, kape itd., ali pa kadar potrebujete uro, verižico, priveske, prstane itd., ne kupite prej nikjer, da tudi mene sa cene vprašate. Uprisanje vas stane le 2c. pa si bodele pritržili dolarje.
Cenike, več vrat pošiljam brezplačno. Pišite ponj.
IVAN PAJK & CO., Conemaugh, Pa. Box 328.
"GLAS NARODA" JE EDINI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH. — NAROČITE SE NANJ!

Zdravje moč in krepost.
ZASTONJ
Zdravniška knjižica Kažipot k zdravju.
Ta knjižica pove enostavno, kako se nekateri bolezni, kakor je sifilis ali zastrupljenje krvi, mozolji, kožne bolezni, stare rane, kapavica, živčna slabost, možka onemoglost, sementok, mehurne in ledvične teškoče, nalezljive in druge moške ter ženske bolezni na spolno-urinarinih organih vspešno zdravijo privatno doma in z majhnimi stroški.
Pove tudi o našem vspešnem zdravilju drugo bolezni, kakor so nerednosti želodca in jeter, žolčnica, zapeka, žilna, revmatizem, katar, naduha in slične teškoče.
ALI TRPITE
na katerem izmed sledečih simptomov: bolečine v križu, bolečine v zobol, izguba apetita, kislost v želodcu, povračanje hrane, bljuvanje, riganje, neist jezik, suhoča sapa, izguba spanja, slabe sanje, slaba razburjenost, nervoznost in razdraženost, onemoglost ob jutrih, črna pod očmi, srcaezljivost in izogibanje družbe, nemarnost, bojazn, tuga. — Ti simptomi so znamenje, da vaš telesni sistem ni v redi. Kupite zdravniških nasvetov in pomoči.
Naša brezplačna knjižica vam pove dejstva glede teh simptomov, pove vam tudi o našem zdravilju, ki pomaga možkim do zveščosti, da so zopet moške. Zaloga znanosti je in vsebuje na katero bi moral znati vsak moški in vsaka ženska, posebno pa ravajo žent. Iz nje lahko spoznate vzroke svojega trpljenja, vaše teškoče obvladate. Citajte to knjižico, kažipot k zdravju se z njo.
Poslajte ta kupon še d
DR. J. RUSSELL PRICE CO., S 1090, 208 N. 5th Ave., C
Cenjeni doktorji: — Pošljite mi takoj vašo zdravilno zastavico in postnino presto.
Ime
Stev. in ulica ali Box No.
Mesto

EMILE GABORIAU: TATVINA

16 (Nadaljevanje).

— Najhujše je, če ljubi stara ženska mladeniča. Saj ima vendar že velike sinove, pa ljubi mladeniča.

— Nepremično jo je gledal, toda ona ni izpremenila niti poteze v svojem obrazu.

— Presneto! — ali sem se motil — je pomislil glumač in nadaljeval:

— Slavna gospoda! Na tretji s liki vidite zopet mandarino ženo. Sedaj si ne puli las, sedaj jih je začela barvati. — Mlada hoče postati in prikleniti mladeniča nase. — Da bi mu še bolj ugodila, mu je nadela visok naslov, spravila ga je k sebi na dvor, daje mu zlatino in diamante. — Mladi lopov zastavlja diamante in ji nede izročiti zastavljalnih listkov.

Fauvellova žena je postajala vedno bolj nemirna. — Večkrat je že hotela vstati, pa ni mogla.

— Toda slavna gospoda, dragocenosti je slednjic zmanjkalo. — Uboga Li-Fo ni imela ničesar več, mladi lopov je pa vedno več zahteval. Slednjic je prišel k njej in ji rekel, da mora dati dragocen biser, ki je last njenega moža. To pa ni bilo tako lahko. — Fo-fo je imel namreč biser zaklenjen v globoki kleti, katero so stražili nočindan trije vojaki. — Uboga žena je neprestano premišljevala: — Kako naj ga dohim, kako naj pridem do njega? — O, saj lahko storiš — ji je prigovarjal ljubimec. Iz tvoje spalnice vodijo skrivne stopnjice v klet. Doigo časa se je branila in ustavljala, pa ji ni nič pomagalo.

Na četrti sliki vidite Li-Fo in njenega ljubimca, kako se plazita po skrivnih stopnjicah v klet....

Utihihnil je, ker je Fauvellova žena omedlela. — Vse se je strnilo okoli nje.

Glumač je hotel oditi v drugo dvorano, toda naenkrat ga je nekdo prijel za ramo. — Ozrl se je in zagledal pred seboj markija Clamerana in Lagorsca.

— Kaj želita gospoda? — ju je uljudno vprašal.

— Govorila bi rada z vami — sta odvrnila skoraj istočasno.

Ko so dospeli vsi trije v temni kot, je vprašal Clameran glumača:

— Kdo ste vi?

Glumač se je zasmejal in odvrnil:

— O, gospoda, kako sta kratkovidna! Ali ne vidite, kaj sem? — Glumač, čisto navaden glumač. — Gledališki ravnatelj, pesalec, čarovnik....

— Zakaj ste si dovolili to nedopustno šalo? — je siknil Clameran skozi zobe.

Glumač je napravil najnedolžnejši obraz in vprašal:

— Jaz???

— Da, vi, ravno vi. — Kaj ste mislili s tem?

— O, gospod, tisto pretresljivo dramo sem sam spesnil.... Veste, jaz sem tudi pesnik, dober pesnik....

— Dovolj. — Vi ste na nesramen način razžalili gospo Fauvellovo. —

— Razžalil sem jo? — je vprašal začudeno. — Kakšen opravek ima moja junakinja Li-Fo z omenjeno damo? — Jaz one dame ne poznam. —

— Mogoče boste celo rekli, da ne veste, kakšna nesreča je zadela gospoda Fauvellova?

— Nesreča ga je zadela? — Ali je morda kdo umrl?

— Saj je vendar vse časopisje pisalo o tatvini, ki se je pripetila v banki.

— O, da, se že spominjam. — Njegov blagajnik mu je poveril pol milijona frankov in pobegnil čez morje. — To je vendar nekaj vsakdanjega. — V kaki zvezi je pa to z mojo dramo?

Tedaj je Lagors Clamerana močno sunil s komolcem pod rebra. Clameran je še enkrat pogledal glumača in rekel:

— Motil sem se. Vaša izjava mi popolnoma zadostuje.

Glumač je vzrojil in skoraj zakričal:

— Gospod, jaz vam nisem podal nikake izjave.

— O — se je poskušal Clameran opravičiti.

— Čakajte, da izgovorim. — Če sem res razžalil kako damo, je dolžnost njenega moža da se zavzame zanjo. — Vprašali ste me, kdo da sem, sedaj vas pa jaz vprašam: — Kdo ste pa vi? — Kdo ste, da branite čast gospe Fauvellovo? S kako pravico me zmerjate?

Marki je bil malo v zadregi, slednjic je pa vendarle precej odločno odvrnil:

— Jaz sem bankirjev prijatelj. — V kratkem času bom član njegove družine....

— Ah!....

— Da, gospodična Magda je moja nevesta. — V nekaj dneh bo najina zaroka javno razglašena.

To poročilo je glumača nekoliko presenetilo.

— Moje najiskrenejše čestitke — je rekel slednjic. — Baje bo imela pol milijona dote.

Raoul se je med tem pogovorom vedno preplašeno oziral naokoli in želel, da bi bil pogovor prejkomogoče končan.

— Zaenkrat naj zadostuje — je rekel marki Clameran. — Povem vam sumo se to, da imate presneto dolg jezik.

— Moja roka je še daljša. Ljubi vitez.

— Dovolj. — Pojdi Raoul, kaj se bova s to semo pripravila.

— Le vprašajte me, gospoda, kdo sem. — Vprašajte, če imate prajžo.

— Vi ste.... je rekel marki jezno — vi ste....

Lagors mu je komaj preprečil, da ni zabrusil glumaču kake žalostne besede. — Iz tega bi najbrže sledil poziv na dvoboj ali pa še kaj drugega.

Vprašate me, kdo sem? — je rekel glumač. — Čakajte, to vam bom takoj pove. — Jaz sem bil najboljši prijatelj vašega ljubega sestona, bil sem njegov zaupnik in njegov svetovalec do zadnjega dne.

— Udarila strela en korak pred Clameranom, bi se je gotovo prestrašil, kot se je teh besed. Smrtno je prebledel in dvignil roko da bi se hotel obraniti strašne prikazni. — Poskušal je, toda ga nekaj tako tiščalo v grlu, da ni mogel spraviti besede.

— Je rekel Lagors in ga potegnil za seboj.

— opotekel kakor pijanec.

— vzklilni glumač — ah!

— je zadelo, da je malo preveč povedal. — V splošnem je bil previden, v tem slučaju pa ni mogel premagati samega sebe.

— Vprašate me, kdo sem? — je rekel glumač. — Zakaj se je lopov namreč izslediti, če ni vrag.

— med množico, da bi videl, kam sta šla. Kmalo nato od gruče do gruče in ljudem nekaj prigovarjal.

— glumač — gospoda bi rada izvedela, kdo je vaš prijatelj, prijatelja, ne vjamem, da bi izvedela, sta šla v garderobo, se oblekla in odšla.

Vsakovrstne misli so mu rojile po glavi, ko se je vračal proti svojemu stanovanju.

Ko je bil oddaljen par sto korakov od Jandidierjeve palače, je skočil iz senec proti njemu človek. — Glumač ga je bil to prej opazil. Ko je planil nanj, se je hitro umaknil in razprostrl roke. Ta kretanja mu je rešila življenje, toda napadalec je moral biti sila izurjen, ker mu je vseeno zadal malo rano v desno ramo.

— Čakaj, lopov! — je vzklilni.

— To je bil vitez Lagors — je pomislil glumač: — Zdi se mi, da tudi njegov spremljevalec ni daleč.

Rana ga je pričela precej sketati. — Stopil je pod svetilko in si jo za silo obvezal z žepnim robceem.

— Presneto, velike stvari imata na vesti, če se poslužujeta orožja. — Človek se ne izpostavlja za šalo tako veliki nevarnosti. — Le čakajta, tička, jaz vama bom že posvečil.

Odpravil se je naprej; hodil je sredi ceste, da bi ga zopet kdo ne napadel iz zasede.

— Prokleta lopova! Gotovo bosta šla za menoj. — Sedaj me ne bosta umorila, ampak izvedeti bosta poskušala, kdo sem. — Težko ju bo speljati na napačno sled. — Prepričan sem, da bosta šla za mano prav do "Arhangela". Če se jima posreči izvedeti, da jima je detektiv za petami, potem je vse končano. — Jutri ne bosta več v Parizu. — Denar pa imata, seveda, denar pa imata.

Hotel je poklicati policijo na pomoč, pa se je premislil. — Slednjic je različno slišal za seboj korake. — Ko se je malo po strani ozrl, je videl kakih trideset korakov za seboj dve temni postavi.

Zavil je okoli ogla, pozvonil pri neki hiši, vrata so se odprla in se za njim takoj tudi zaprla.

Takoj nato sta pozvonila Clameran in Lagors. — Odprl jima je star služabnik in ju začudeno gledal. — Kaj želita, gospoda?

— Ali ni bil sedaj tukaj neki maskiran človek? (Nadaljuje se).

L dobiti "GLAS NARODA" skoni štiri mesece dnevno, izvzemli nedelj in postavnih praznikov. "GLAS NARODA" izhaja dnevno na šestih straneh, tako, da dobiti tedensko 26 strani berila, v mesecu 156 strani, ali 624 strani v štirih mesecih. "GLAS NARODA" donosa dnevno poročila s bojišča in razne druge. Sedaj ga sleherni dan razpošiljamo 13,000! — Ta številka jasno govori, da je list zelo razširjen. Vse osobje lista je organizirano in spada v strokovno unijo.

MODERNO UREJENA TISKARNA GLAS NARODA

**VSAKOVRSNE TISKOVINE
IZVRŠUJE PO NIZKIH
CENAR.**

• • • • •
DELO OKUSNO. • • • • •

**IZVRŠUJE PREVODE V
DRUGE JEZIKE.**

• • • • •
UNJSKO ORGANIZIRANA.

• • • • •
**POSEBNOST 60:
DRUŠTVENA PRAVILA,
OKROŽNICE — PAMPLETI,
GENIKI I T. D.**

**VSA NAROČILA POŠILJATE NA:
SLOVENIC PUBLISHING CO.
82 Cortlandt St., New York, N.Y.**

Kaj pravijo pisatelji, skladatelji in državniški o knjigi "Doli z orožjem!"

"Doli z orožjem!"

Lev Nikolajevič Tolstoj je pisal: Knjiga sem o velikim umetnem prebrati in v njej našel veliko koristnega. Ta knjiga je odlična za človeka in obsega mnogo lepih misli....

Friedrich pl. Schopenhauer: Odkar je umrli madama Stael ni bilo na svetu tako slavne pisateljice kot je Suttnerjeva.

Prof. dr. A. Dodel: "Doli z orožjem" je pravo ogledalo sedanjega časa. Ko človek prečita to knjigo, mora nehoti pomisliti, da se bližajo Slovstvu boljše časi. Kratkotrajno: zelo dobra knjiga.

Dr. Lud. Jakobovnik: To knjigo bi človek najraje poljubil. V dno srca me je pretreslo, ko sem jo prebral.

Štajerski pisatelj Peter Kossegger piše: Sedel sem v nekem gozdu pri Krieglach in sem bral knjigo s naslovom "Doli z orožjem!" Prebral sem jo dva dneva neprenehoma in sedaj lahko rečem, da sta ta dva dneva nekaj posebnega v mojem življenju. Ko sem jo prebral, sem našel, da bi se prestavilo knjigo v vse kulturne jezike, da bi jo imela vsaka knjigarna, da bo je tudi v Solah ne smelo manjkati. Na svetu se družbe, ki razširjajo Sveto Pismo. Ali bi se ne smele ustanoviti družbe, ki bi razširjale to knjigo?

Marki Marki — To je najboljši obratna knjiga. Zar sem si bil bral....

G. Neumann Neider: — To je najboljša knjiga, kar se je spisal ljudje, ki se borijo za svetovni mir....

Hans Land (na shodu, katerega je imel leta 1890 v Berlinu): Ne sem slavil knjige, samo imenoval jo bom. Vsakomu jo bom poslal. Naj bi tudi ta knjiga našla svoje apostole, ki bi bi knje brskavret in učili vse narode....

Financijski minister Dumajevski je rekel v nekem svojem govoru v poslanski zbornici: Saj je bila pred kratkim v posebni knjigi opisana na pretresljiv način vojna. Knjigo ni napisal noben vojni strokovnjak, noben državnik, pač pa priprona ženka Bertha pl. Suttnerjeva. Prosim Vas, posvetite par ur temu delu. Mislim, da si ne bo nihče več zadrževal na vojno, če bo prebral to knjigo.

CENA 50 CENTOV.

**Slovenic Publishing Co.,
82 Cortlandt Street, New York City, N. Y.**

HAZANILLO.

Cenjenim naročnikom v Pennsylvaniji sporočamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potovalni zastopnik

Mr. ZVONKO JAKŠIČ,
ki je pooblaščen pobirati naročila in izdajati tozadevna potrdila. Upravništvo "Glas Naroda".

Prosti nasvet in informacije priseljencem.

"The Bureau of Industries and Immigration" za državo New York varuje in pomaga priseljencem, ki so bili osleparjeni, oropani ali s katerimi se je slabo ravnalo.

Brezplačno se daje nasvete priseljencem, kateri so bili osleparjeni od bankirjev, odvetnikov, trgovcev z zemljišči, prodajalcev parobrodskih listkov, spremljevalcev, kažipotov in posestnikov gostiln.

Daje se informacije v naravnih zadevah: kako: postati državljan, kjer se oglašati za državljanske listine.

Sorodniki naj bi se sestali s priseljenci na Ellis Islandu ali pri Barge Office.

DRŽAVNI DELAVSKI DEPARTMENT
(State Department of Labor)
BUREAU OF INDUSTRIES AND IMMIGRATION.

Urad v mestu New Yorku: 26 East 29th St., odprt vsaki dan od 9. ure zjutraj do 5. popoldne in v sredo zvečer od 8. do 10. ure.

PODOBEN BOJARI!

Najbolji splošno znani in močan las, kakor tudi za moške brke in brado. Ako se radi to maslo, strastno v 6 tednih, krasni, gosti in dolgi lasi, kakor tudi moški krasne brke in brado in nehoti odpradi in ne ostavi. Razmazem, kosti ali trganje v rokah, nogah in križu v 8 dneh popolnoma odpravim, rana, opekline, bole, tura, krasne in grlate, petne noge, kurje oči, bradavice, osebne v par dneh popolnoma odstranim. Kdor bi moja zdravila brez uspeha rabil, mu jamčim za \$5.00. Prište takoj vsi cenik in knjižico, pošljem zastonj.

JAKOB WANK,
1062 E. 64th St., Cleveland, O.

Veliki vojni atlas

ojskujočih se evropskih držav in pa kolonijah
skih posestev vseh vesesil.

Obsega 11 raznih zemljevidov
na 20tih straneh in vsaka stran je 10 1/2 pri 13 1/2 palca velika
Cena samo 25 centov

Manjši vojni atlas

obsega devet raznih zemljevidov
na 8 straneh, vsaka stran 8 pri 14 palcev.
Cena samo 15 centov.

Vsi zemljevidi so narejeni v raznih barvah, da se vsak lahko spozna. Označena so vsa večja mesta, število prebivalcev, držav in posameznih mest. Ravn otako je povsod tudi označen obseg površine, katero zavzemajo posamezne države.

Pošljite 25c. ali pa 15c. v znamkah in natančen naslov in mi vam takoj odpošljemo zaželen atlas. Pri večjem odjemu damo popust.

**Slovenic Publishing Company,
82 Cortlandt Street New York, N. Y.**

EDINI SLOVENSKI JAVNI NOTAR

(Notary Public)
v GREATER-NEW YORKU

ANTON BURGAR

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

IZDELUJE IN PRESKRBUJE

vsakovrstna pooblastila, vojaške prošnje in daje potrebne nasvete v vseh vojaških zadevah. Rojakom, ki žele dobiti ameriški državljanski papir, daje potrebne informacije glede datuma izskranja ali imena parnika.

Obrnite se skupno na njega, kjer boste točno in solidno postreženi.

Velika vojna mapa

vojskujočih se evropskih držav.

Velikost je 21 pri 28 palcih
Cena 15 centov.

Zade; je natančen popis koliko obsega kaka država, koliko ima vojakov, trdnjav, bojnih ladij i. t. d.

V zalogi imamo tudi

Stensko mapo cele Evrope \$1.50.

Veliko stensko mapo, na eni strani Zjedinjene države in na drugi pa celi svet, cena \$1.50.

Zemljevid Primorske, Kranjske in Dalmacije z mejo Avstro-Ogrske s Italijo. Cena je 15 centov.

Pri nas je dobiti tudi velike zemljevide posameznih držav, kakor naprimer od Italije, Rusije, Nemčije, Francije, Belgije in Balkanskih držav. Vsi so vezani v platno in vsak stane 50 centov.

Naročila in denar pošljite na:

**Slovenic Publishing Company,
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.**

Zanesljivo pride sedaj

denar v staro domovino.

Do dobrega sem se prepiral, da dosepejo denarne pošiljate tudi sedaj zanesljivo v roke naslovnikom; razlika je le ta, da potrebujejo pošiljate v sedanjem času 20 do 24 dni.

Torej ni nobenega dvoma za pošiljanje denarjev sorodnikom in znancem v staro domovino.

100 K velja sedaj \$14.00 s poštnino vred.

FRANK SAKSER

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
6104 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.